

Møte onsdag den 16. oktober kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 4):

1. Muntlig spørretime
2. Redegjørelse av utenriksministeren om aktuelle utenrikspolitiske spørsmål
3. Ordinær spørretime (nr.1)
4. Referat

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og i morgen – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg foreslår Ranveig Frøiland og Kjell Engebretsen.

Presidenten: Ranveig Frøiland og Kjell Engebretsen er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Ranveig Frøiland og Kjell Engebretsen anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens og morgendagens møter.

Representanten Heikki Holmås vil framsette et privat forslag.

Heikki Holmås (SV): Jeg vil gjerne fremsette et privat forslag på vegne av meg selv og Inga Marte Thorkildsen om aldersgrense for kosmetiske operasjoner og forbud mot reklame for kosmetisk kirurgi.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Per-Kristian Foss
- statsråd Odd Einar Dørum
- statsråd Einar Steensnæs

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Hill-Marta Solberg.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg har et spørsmål til finansministeren.

Arbeiderpartiet mener det er grunn til å bekymre seg over den økende arbeidsledigheten vi ser. Siden Per-Kristian Foss ble finansminister, er over 14 000 flere blitt

registrert som arbeidsledige, og utviklingen ser ikke ut til å stanse. Tvert imot anslår Regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for neste år at omkring 100 000 kan bli arbeidsledige totalt sett neste år. Arbeiderpartiet mener at Regjeringen ikke har tatt denne utviklingen alvorlig nok. Kutt i tiltak for arbeidsledige og manglende tiltak overfor industrien er eksempler på dette.

Mitt spørsmål er da: Mener finansministeren at han og Regjeringen har gjort det som har vært mulig for å unngå at stadig flere skal bli stående uten arbeid?

Statsråd Per-Kristian Foss: Regjeringen har lagt frem et budsjett der det overordnede mål er å trygge arbeidsplassene, særlig i den konkurranseutsatte industrien. Både arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiverorganisasjonene har på forhånd satt frem ett hovedkrav: Budsjettet må være stramt for å bidra til å dempe presset på rente og kronekurs. Det er det som er det viktige for den konkurranseutsatte industrien. Dette er omtrent hva bl.a. leder Bjørndalen i Fellesforbundet sa på en konferanse før budsjettet ble lagt frem.

I tillegg har industrien stilt en del andre krav om lettelser i skatter og avgifter. Vi har oppfylt ett av hovedkravene, bl.a. å utvide ordningen med FoU-avskrivning til å omfatte alle bedrifter. Det er et moderniserings- og omstillingstiltak i tråd med Stortingets prioriteringer av forskning og utdanning. Så ja, de offensive tiltakene er til stede. Vi styrker Aetat aktivt gjennom økt oppfølging av arbeidssøkerne, og vi styrker også arbeidsmarkedstiltakene med 600 nye plasser. Vi sier som regjeringer så ofte har sagt tidligere, bl.a. arbeiderpartiregjeringer, at dersom utviklingen i ledigheten skulle gjøre det nødvendig, er vi innstilt på å komme tilbake til spørsmålet om antallet plasser på tiltak.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg takker for svaret.

Det er ingen tvil om at Arbeiderpartiet og Regjeringen er enige om at et stramt budsjett er viktig i dagens situasjon. Men til tross for det skisserer Regjeringen at det kommer til å bli flere arbeidsledige. Og da synes vi det er ganske uforståelig at også Regjeringen foreslår å forverre situasjonen for dem som faktisk er ledige, både gjennom endringer i permitteringsordningen og med kutt i dagpenger. En som blir arbeidsledig, får altså mindre å leve for, og i går sa man fra Byggenæringens Landsforbund at endringene som Regjeringen foreslår i permitteringsloven, helt sikkert vil føre til at flere blir oppsagt. Hva er finansministerens svar på dette?

Statsråd Per-Kristian Foss: De tiltak som Regjeringen foreslår av endringer knyttet til dagpenger, knytter seg ikke til kompensasjonsnivået for løpende dagpengeutbetalinger. Det knytter seg til å skjerpe kravene til å komme inn i dagpengeordningen noe.

Jeg har kikket litt tilbake for å se på hva som har vært gjort med dagpengeordninger tidligere. De prinsipper vi nå legger til grunn for dagpengeordningen, nemlig at den skal stimulere til mer aktivt selv å søke arbeid, finner sin

ideologiske forankring i Kleppe-utvalget, fra begynnelsen av 1990-tallet, hvor tilsvarende prinsipper ble skis-sert. I det budsjett som arbeiderpartiregjeringen fremla året etter eller noen år etter, har man også strammet inn i dagpengeordningen på tilsvarende måter som Regjerin-gen nå har gjort. Da var ledighetsnivået betydelig høyere. Også nå er det viktig at vi stimulerer og foretar omleg-ginger som sørger for at man kommer forttere ut av ledig-hetskøen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Øystein Djupedal.

Øystein Djupedal (SV): I likhet med representanten Solberg er jeg også svært bekymret over utviklingen i ar-beidsledigheten, og den bør også bekymre Regjeringen mer enn det faktisk virker som den gjør. Det er fullt mu-lig at vi står overfor en situasjon i løpet av vinteren med 100 000 arbeidsledige. I hvert fall er spådommene rela-tivt dystre, og vi ser nå at det er mange oppsigelser også i bedrifter som vi presumptivt trodde gikk svært bra.

Regjeringens svar på dette er det klassiske mantraet at bare vi har et stramt budsjett, så går alt bra. Og gitt en an-nen situasjon, at man får et stramt budsjett og dette ikke går bra, hva vil da Regjeringen gjøre? Én ting er at man sier at man vil komme tilbake til Stortinget, men det vil jo hjelpe svært lite. Det betyr at man kanskje må ta noen mer offensive grep. Der det er mulig å ta et grep, og der det er stor arbeidsledighet, er i anleggsbransjen. Der har Regjeringen overhodet ikke fulgt opp det som ligger i kollektivsatsing, på NSB og på ulike infrastrukturtiltak, for å få flere til å bruke kollektivtrafikk. Dette er et svært målrettet og treffsikkert virkemiddel for å få sysselset-ting i en bransje som nå opplever sysselsetting, og som etter all sannsynlighet vil oppleve høyere sysselsetting gjennom vinteren. Vil dette være ting som Regjeringen vil komme tilbake til?

Statsråd Per-Kristian Foss: Her var det mange spørsmål. Punkt én: Regjeringen er selvfølgelig bekym-ret for enhver tendens til økning i arbeidsledigheten. Men det er grunn til å ikke overdrive de prognoser som legges frem. Vi venter en viss økning i ledigheten i 2003, og prognosene tilsier en nedgang igjen i 2004 og 2005. Så det er ikke et varig høyere nivå av vesentlig art som prognosene tilsier. Alle tiltak som ligger i budsjettet, er rettet inn mot nettopp å bekjempe ledigheten.

Det som i alle fall vil være galt, er å følge SVs opp-skrift – senest forsøkt i Stortinget i går, men uten å få til-slutning – med å legge om pengepolitikken, med å øke skatter og avgifter. Er man bekymret for kostnadssitua-sjonen for konkurranseutsatt næringsliv eller for annet næringsliv, er det i alle fall ikke noe svar å øke skatter og avgifter, slik som SV har tatt til orde for.

Kollektivsatsingen i budsjettet er blant de områder in-nenfor samferdselssektoren som faktisk øker ganske sterkt. (Presidenten klubber.) Jeg skal ikke nå legge meg opp i Stortingets behandling av budsjettet, men ønsker

man ytterligere omprioritering på samferdselssektoren, så er vi lydhøre for det.

Presidenten: Ja, også for presidentens klubbe – får vi håpe.

Presidenten: Øystein Hedstrøm – til oppfølgings-spørsmål.

Øystein Hedstrøm (FrP): Det er meget bekymrings-fullt å se utviklingen i det verdiskapende næringsliv i Fastlands-Norge – bedrifter legger ned sin virksomhet, forvitrer gradvis eller flytter til andre land der de kan være konkurransedyktige.

Næringskomiteen har nylig kommet tilbake fra Litau-en, der 200 norske bedrifter hadde etablert seg innenfor verdiskapende virksomhet. Vi opplever det samme nå f.eks. i Sverige. Det er et stort oppslag om dette i dagens Aftenposten. Fremskrittspartiet mener at vi i Norge bør benytte noe av vår økonomiske handlefrihet til å skape rammebetingelser ved betydelig lavere skatter og avgif-ter i verdensklasse for å kompensere for en del uheldige ting ved at vi ligger i utkanten av Europa, har dårlig infrastruktur, osv.

Men mitt spørsmål til statsråden blir: Vil kampen mot arbeidsledigheten, og særlig det som vi har i verdiska-pende virksomhet, være oppgave nr. én, og hva i stats-budsjettet bidrar til å løse dette?

Statsråd Per-Kristian Foss: Svaret er ja og alt. Ja, det er jobb nr. 1, og alt i statsbudsjettet er rettet inn mot å styrke grunnlaget for konkurranseutsatte næringer og for andre næringer. Skillet mellom konkurranseutsatt sektor og andre næringer som ikke lenger i samme grad er skjernet, blir jo mindre og mindre.

Det er vel riktig at man ved observasjoner ved reise-vmirksomhet kan se at norsk industri kjøper seg opp også ute. Det er mange årsaker til det, ikke bare kostnadssitua-sjonen, men også markedsnærhet – kanskje ikke for Li-tauens eller de baltiske lands vedkommende, hvor situa-sjonen knytter seg mer til ønsket om å være med og byg-ge opp en økonomi som er i vekst, og hvor kostnadsnivå-et i utgangspunktet er lavt. Norske myndigheter har faktisk stimulert til etableringer i de baltiske land, bl.a. gjennom SND. Det har skjedd under tidligere regjerin-ger, som nevnt. Jeg mener å huske at det var represen-tan-ten Enoksen som var kommunalminister da den ordnin-gen ble etablert.

Presidenten: Sigvald Oppebøen Hansen – til oppføl-gingsspørsmål.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): No er det ca. ti må-nader sidan Odelstinget behandla lov om lønsplikt under permittering og gjorde dei endringane som Regjeringa da foreslo. I tillegg var det ei lita justering i juni. Det er ik-kje tvil om at det i alle fall innanfor konkurranseutsett in-dustri vil bli oppseiingar framfor permitteringar med det forslaget som Regjeringa no legg inn.

Så registrerte eg at Per-Kristian Foss sa at når det gjeld situasjonen for dei som mottek dagpengar, vil det ikkje vere nokon reduksjon i ytingane frå staten si side. Det meiner eg er feil. Eg vil gjerne be statsråden forklare meg det, for Regjeringa fjernar bl.a. feriepengetillegget, som betyr ca. 9,5 pst. i reduksjon, og for ein gjennomsnittleg arbeidsledig vil det bety ca. 17 000 kr over eit heilt år. Eg vil gjerne ha ei forklaring på akkurat det.

Statsråd Per-Kristian Foss: Det jeg sa, var at kompensasjonsnivået for løpende dagpengeutbetalinger ikke kuttes, men vi hever terskelen for å kunne komme inn i dagpengeordningen noe – for øvrig i tråd med hva arbeiderpartiregjeringer har gjort tidligere, og så sent som på slutten av 1990-tallet. Når det gjelder bedriftenes utvidede ansvar for betaling under permitteringer, må jeg nok si at jeg ikke uten videre godtar det varsel som jeg ser kommer fra enkelte virksomheter – det er gjerne knyttet opp mot en lobbyvirksomhet mot budsjettforslaget og må forstås på det grunnlaget – om at man uten videre vil velge oppsigelser fremfor permitteringer. Industrien har berettet om et meget stramt arbeidsmarked. Da er det å gå til oppsigelser noe som kan være et vesentlig tap for bedriften, fremfor å ta kostnadene ved permitteringer.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg har et spørsmål til justisministeren.

I Dagsavisen for i går kan vi lese følgende:

«Politimester i Tromsø, Truls Fyhn, går inn for reisene for asylsøkere.»

Og videre står det:

«Tromsø opplever en betydelig økning i antall asylsøkere som begår kriminelle handlinger i Tromsø. Politimesteren i Tromsø synes det er uforståelig at asylsøkere har adgang til å reise bort fra mottakene. – Asylsøkerne bør ikke ha anledning til å reise noe sted, mener Fyhn.»

Dette er i samsvar med tidligere forslag fra Fremskrittspartiet om å opprette spesielle asylmottak hvor asylsøkerne, som kanskje heller skulle vært omtalt som «velferdssøkere», ikke kan gå ut av det området de skal være i. Særlig skulle det gjelde for asylsøkere som vi i utgangspunktet vet har grunnløse søknader, stort sett asylsøkere fra tidligere Øst-Europa og land i tidligere Sovjetunionen.

Vil Regjeringen nå være lydhør overfor de mange lokalsamfunn som krever strengere tiltak, slik at de slipper den kriminaliteten som disse «velferdssøkere» bringer med seg?

Statsråd Odd Einar Dørum: Selv om dette konstitusjonelt ikke hører inn under mitt ansvarsområde, vil jeg likevel svare. Jeg synes det er rimelige spørsmål som reises.

Det første spørsmålet som jeg oppfatter er stilt, er om man vil akseptere at det begås kriminalitet av asylsøkere mens de er våre gjester. Det vil vi ikke gjøre. For at dette

skal slås ned på, er det lagt opp til praktiske samarbeidsrutiner mellom alle berørte myndigheter. Det er også slik at kriminelle skal prioriteres også ved utsendelse fra Norge.

Den andre delen av spørsmålet gjelder hvordan man skal forholde seg til grunnløse søknader, som det er blitt veldig mange av. Her har kommunalministeren tatt initiativet til en total reorganisering av mottaksordningen, og også av hvordan transittleirene og leirene skal organiseres. Jeg kan gå dypere inn i dette i et spørsmål som senere er stilt til meg fra representanten Hedstrøm.

Carl I. Hagen (FrP): Statsråden sier at vi ikke vil akseptere dette. Men i praksis, de facto, gjør Regjeringen det. Det er også slik at man i Regjeringens budsjett forventer 16 000 stort sett grunnløse asylsøknader neste år. Det er det samme som rekordtallet for inneværende år. Det er en eksplosjon i Norge og Sverige, mens det er en halvering i Danmark, som har satt i verk meget gode og fornuftige tiltak, som også Fremskrittspartiet har fremmet forslag om i Norge.

Jeg vil gjerne spørre statsråden, som faktisk er ansvarlig for å følge opp politimesteres ønsker innad i Regjeringen: Vil justisministeren som justisminister innad i Regjeringen kjempe for at man nå får omorganisert asylmottak, slik at der det er grunnløse søknader, blir asylsøkere plassert uten adgang til å kunne gå ut i lokalbefolkningen og begå kriminalitet? Det er justisministeren som kan svare på om han tar et ansvar for å bekjempe kriminaliteten, ved å ta opp Truls Fyhns synspunkter innad i Regjeringen.

Statsråd Odd Einar Dørum: Som kjent er ingen statsråder privatpraktiserende statsråder, heller ikke en justisminister. Men jeg svarer selvfølgelig på vegne av Regjeringen, og Regjeringens linje er å omorganisere mottaksordningen, slik at man raskere kan få håndtert søknadene som går på grunnløse ordninger. Det er å sørge for å ta fatt på det problemet at vi vet at 90 pst. ikke har identitetspapirer. Det skal gjennomføres aksjoner nær grenseområdene for nettopp å kunne stoppe personer på den måten, og fra politiets side skal det bedre registreres identitet. Og det er i tett samarbeid mellom utlendingsmyndighetene og politiet lagt opp til prosedyrer for at kriminelle forhold ikke kan aksepteres.

Jeg vil selvfølgelig som justisminister og som regjeringsmedlem generelt drøfte hvordan vi kan unngå at det kommer asylsøkere med grunnløse asylsøknader til Norge. Vi har plikt til å gi en nødhavn til dem som trenger en beskyttelse, men vi har også plikt til å slå ned på det vi kan kalle for «asylturisme».

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP): Jeg har et oppfølgingsspørsmål til finansministeren.

På veldig mange områder i statsbudsjettet er det slik at man opererer med planlagte tall eller måltall for aktivite-

ten neste år, og så budsjetterer man deretter. Men på asylområdet er det faktisk motsatt. Det er jo ikke slik at Regjeringen sier at vi har bestemt oss for å ta imot så og så mange, derfor budsjetterer vi sånn og slik. Der er det faktisk slik at Regjeringen sier at vi sender av gårde så mye penger som er nødvendig fordi vi har ingen oversikt over hvor mange asylsøkere det til syvende og sist blir.

Mener finansministeren at det er rett og rimelig at man på dette området budsjetterer slik, mens man på mange andre områder til folk sier at beklager, vi har ikke nok penger, så dere må vente?

Statsråd Per-Kristian Foss: På dette området er Norge bundet av internasjonale konvensjoner. Det er ikke opp til lyst eller politisk syning i Norge verken å ha oversikt over konflikter som måtte oppstå, langt mindre – og der kommer jeg til brudd på konvensjoner – å behandle asylsøkere på annen måte enn vi er bundet til gjennom konvensjoner. Jeg hører Fremskrittspartiet stadig snakker om å «snu busser» på grensen. Det høres besnærende lettvent ut. Men vi er faktisk bundet av konvensjoner som gjør det nødvendig for oss å behandle enkeltmennesker som enkeltmennesker. Det er, som justisministeren så vidt var inne på, lagt opp til en behandlingsprosedyre som skal være raskere, men hvor vi samtidig skal holde våre konvensjonsforpliktelser. Og det er på dette grunnlaget Kommunaldepartementet har stilt sine prognoser, gitt uendret regelverk og gitt at vi ikke bryter de konvensjoner vi er bundet av.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): NRK Dagsrevyen sendte i går kveld en reportasje som viste at oljeindustrien er milevidt fra å nå Stortingets målsetting om nullutslipp innen år 2005, noe som ble slått fast allerede i 1997. Tvert imot har SFT dokumentert at utslippene av produsert vann, eller på godt norsk «forurenset vann», som inneholder såkalte alkylerte fenoler og polyaromatiske hydrokarboner, øker med 20 pst. hvert år. Denne forurensningen truer fiskens formeringsevne, og er en direkte trussel mot fiskebestandene og dermed mot fiskerinæringen, som jo også er et viktig område for norsk økonomi.

Avdelingsdirektør i SFT, Marie Nordby, har uttalt at SFT «er usikre på om oljeselskapene har stor nok beslutningsvilje til å få ned utslippene». Mitt spørsmål til olje- og energiministeren er derfor: Hvordan vil han bidra til å stimulere oljeselskaperes beslutningsvilje i denne saken?

Det synes helt åpenbart at med en så stor økning i utslippene er det noe tannløst å vente helt til 2003 på at selskapene skal rapportere om hvilke tiltak de iverksetter, og hvor langt de er kommet med å redusere utslippene, iallfall dersom de har grunn til å tro at de ikke vil bli møtt med tøffe tiltak hvis de ikke viser framgang i arbeidet.

Statsråd Einar Steensnæs: Oljefelt inneholder både olje og vann. Vannet skilles fra oljen. Etter at vannet er rensset, slippes det produserte vannet ut. Dette produserte vannet inneholder en del stoffer, bl.a. et utvalg av alky-

lerte fenoler, som kan vise seg å ha virkninger på torskens reproduksjonsevne, altså innvirkning på hormonene hos torsk selv ved lave konsentrasjoner. Dette er forsøk som er gjort i laboratorier, ikke i åpent hav.

Det er all mulig grunn til å ha oppmerksomhet rettet mot disse forholdene. Det er likevel ikke mulig å trekke sikre konklusjoner. Det er stor enighet i forskningsmiljøene og blant dem som arbeider med disse spørsmålene, om at man i dag vet for lite til å trekke sikre konklusjoner. Det er likevel all grunn til å ha et føre var-prinsipp og være aktiv i forhold til dette. Derfor har Regjeringen satt av 8 mill. kr på årets budsjett og vil videreføre dette neste år, slik at en kan få avdekket de tiltak som er nødvendige for å hindre utslipp av slike stoffer.

Dette har Regjeringen et aktivt forhold til. Det er enighet mellom fiskerinæringen, forskningsinstitusjonene og myndighetene om den strategi en skal følge. I 2003, dvs. til våren, skal en ha en oppsummering. Myndighetene vil da se til at de nødvendige, strenge kravene stilles til oljevirkosomheten, slik at en ikke risikerer at vår oljevirkosomhet skal komme i motstrid og på noen måte kunne gjøre det usikkert for fremtiden for norske fiskerier.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Vi i SV er imot åpning av det sårbare Barentshavet bl.a. fordi vi frykter forurensningen fra produsert vann, og at det vil ødelegge fiskerinæringen. Kan statsråden i det minste gi Stortinget en garanti om at han ikke vil anbefale en eneste tillatelse til oljeutvinning i dette sårbare området før det kan presenteres uavhengige og solide forskningsresultater som kan dokumentere at den aktiviteten som planlegges, verken innebærer korttids- eller langtidseffekter som skader norske fiskeriinteresser?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg er enig med Ingvild Vaggen Malvik i at før norsk olje- og gassvirkosomhet flytter seg lenger nordover, må vi være sikre på at vi kan gjøre dette med forsvarlighet, at alle de mulige risikoene forbundet med slik oljevirkosomhet i et arktisk klima kan håndteres uten at dette verken får dramatiske følger for miljøet eller for fiskeriene. Det er et hensyn som Regjeringen ønsker å ta. Det er klart formulert i Sem-erklæringen.

Jeg har satt i gang en egen konsekvensutredning for å se hvilke mulige virkninger helårs petroleumsvirkosomhet kan ha fra Lofoten og nordover. Denne konsekvensutredningen er en nødvendig forutsetning for at vi skal kunne gå videre. Og jeg kan forsikre om at Regjeringen på ingen måte tar skritt i retning av ytterligere petroleumsvirkosomhet før vi har sikkerhet for hva vi faktisk gjør.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Steinar Bastesen.

Steinar Bastesen (Kp): Om alkylerte fenoler har jeg uttalt meg tidligere. Jeg har et litt annet spørsmål, men det gjelder samme felt.

Jeg har balet med å komme om bord på Norne-feltet, på Norne-skipet, siden jeg kom på Stortinget. Jeg har ikke klart det.

Jeg fikk et brev fra Statoil i juni 2001, og jeg har et spørsmål til det. Statoil har ingen slepefartøy ved sine installasjoner. Det er supply-båten som fungerer som stand by-båt ved den enkelte installasjon, og motorlettbåten som henger i davitene, som skal fungere som oljevernberedskap på det feltet. Ved den slepelettbåten er det 130 hester. I supply-fartøyet er det 13 000 hester. Ved at man sleper ut oljelenser fra dette supply-fartøyet, er det altså 13 000 hester i den ene enden på lensen. Og det er 130 hester i andre enden. Det må jo gå galt! (Presidenten klubber.)

I brevet fra juni 2001 som jeg fikk fra Statoil, meddelte de at de skulle avholde en oljevernøvelse i indre farvann ved Sandnessjøen. Der skulle jeg få være til stede. Jeg trenger ikke være til stede på land! Er statsråden fornøyd med dette, og er han fornøyd med at det ikke er slepefartøy ved oljeinstallasjonene? (Presidenten klubber igjen.)

Presidenten: Tiden går!

Presidenten har litt problemer med å se sammenhengen med hovedspørsmålet, men dog allikevel!

Statsråd Einar Steensnæs: Det er vel kjent at norsk petroleumsvirksomhet utøves etter de aller strengeste kriterier. Det gjelder innen både sikkerhet, helse og miljø. På alle disse tre områdene ønsker myndighetene å være i første rekke.

Vi arbeider etter føre var-prinsippet, og hvis det på noen måte kan settes spørsmålstejn ved forsvarligheten av hvordan oljevirkomheten utøves av de enkelte selskapene, har myndighetene organer som skal ta opp slike spørsmål. I første rekke er det Oljedirektoratet, og når det gjelder sikkerhet, er det arbeids- og administrasjonsmyndighetene som er rette vedkommende. Jeg skal gjerne ta med meg dette mer teknisk betonte spørsmålet fra representanten Bastesen og se om det på noen måte er slik at det er grunn til å se nærmere på denne saken.

Presidenten: Hallgeir H. Langeland – til oppfølgings-spørsmål.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg vil gjerne stilla eit oppfølgings-spørsmål til justisministeren knytt til oljeforureining og beredskap. ...

Presidenten: Oppfølgings-spørsmålene skal knyttes til hovedspørsmålet!

Hallgeir H. Langeland (SV): Ja, og hovudspørsmålet dreia seg om oljeforureining!

Det som er kjent, er at det er moglegheiter for stor oljeforureining langs norskekysten knytt til russisk oljeforureining langs norskekysten knytt til russisk oljeforureining, som vil ha store konsekvensar for fiskestamane om det blir ulykker.

Mine spørsmål til justisministeren er: Kva konkret gjer norske myndigheiter i forhold til denne transporten? Har ein sett Kystvakta i beredskap? Har ein sikra seg i forhold til taubåtar som kan slepa til lands om det skjer ulykker? Kva konkret gjer Regjeringa i forhold til denne problematikken, som fort kan få store konsekvensar for fiskebestanden?

Presidenten: Presidenten vil nå klart og tydelig si fra om at presidenten håper at representantene har respekt for at tillegsspørsmålene skal knyttes til hovedspørsmålet. Hovedspørsmålet var ikke først og fremst et spørsmål om oljeforurensning i den gaten som Hallgeir Langeland her stiller tillegsspørsmålet.

Statsråd Odd Einar Dørum: Spørsmålet berører en rekke departementer som samarbeider. Det berører bl.a. det såkalte KYBAL-samarbeidet, hvor Forsvaret, miljøvernmyndighetene og også Hovedredningssentralen opererer, og hvor man opererer ut fra at man skal bruke Forsvarets ressurser for å kunne observere langs kysten og eventuelt også gripe inn for å avskjære om nødvendig. KYBAL-samarbeidet er et samarbeid mellom forskjellige departementer, og det er nettopp lagt til rette for at man skal kunne fange opp ulike situasjoner som kan være truende langs kysten vår, og som gjelder vårt samfunns sårbarhet.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til olje- og energiministeren.

Til tross for en nedbørsfattig sommer har norske kraftselskap tredoblet eksporten av kraft så langt i år. Dette har ført til at det er lite vann i kraftmagasinene, og en rekke kraftselskap og analytikere varsler nå rekordhøye strømpriser til vinteren. Hva vil statsråden foreta seg for å unngå at vi skal komme i slike situasjoner som dette?

Statsråd Einar Steensnæs: Det har vært en rekordhøy kraftproduksjon i sommer og særlig i august, dvs. at produsentene har brukt mer vann enn de vanligvis gjør på denne tiden av året. Det er en kraftproduksjon som har gått inn i det nordiske kraftmarkedet. Norge deltar i et nordisk kraftmarked, hvor prisene bestemmes av tilbud og etterspørsel. Produsentene har da funnet det lønnsomt, selv med de lave prisene som har vært i sommer, å levere økte mengder av kraft til markedet. I stort vil det si at liberaliseringen av kraftmarkedet har vært vellykket.

Norske konsumenter nyter i dag godt av at konkurranse om leveransene har ført til lave priser, men samtidig vil prisene variere alt etter årstid, alt etter det som er mulig å levere til markedet i forhold til etterspørselen. Det vil føre til at kraftprisene nok vil stige noe i tiden fremover. Men fra vår side ser vi ikke at situasjonen ligger slik an at vi skulle gå mot de høye økningene som er indikert, f.eks. på 30 pst. Det kan være verdt å merke seg at prisene på Konkurransetilsynets «10 på topp»-liste for uke 42 i år er betydelig lavere enn tilsvarende «10 på

topp»-liste i fjor. Vi ligger altså fremdeles gunstig an, selv om vi i tiden fremover må regne med noe økning i kraftprisene.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er for så vidt riktig, som statsråden sier, at det ligger noenlunde greit an så langt. Men det er altså en langt lavere magasinffylling på denne tiden enn det som er normalt i forkant av vinteren. Det er all grunn til å tro at vi kommer til å få en rekordhøy import når vinteren setter inn, og det er en betydelig risiko for at det i neste omgang vil føre til økte strømpriser. Jeg er skuffet over at statsråden ser ut til å synes at det er greit at det er norske forbrukere som skal betale for kraftselskapenes grådighet i forhold til å tømme magasinene på et tidspunkt hvor man vet at det kan bli knapphet til vinteren.

Så mitt oppfølgingsspørsmål er: Vil statsråden overhodet ikke se på nye krav til magasinffylling på ulike årstider og dermed regulere mulighetene for eksport strengere enn det som er gjort hittil?

Statsråd Einar Steensnæs: Det er meget viktig at alle som har et engasjement i forhold til kraftpriser, også skjønner hvordan markedet fungerer. Norge deltar i et nordisk elmarked, hvor norske produsenter, på linje med svenske, finske og danske produsenter, leverer inn i dette markedet. I noen tidsrom vil norske produsenter levere mer inn i markedet enn det norske konsumenter trekker inn. I andre deler av året vil kanskje norske konsumenter forlange mer kraft enn det norske produsenter klarer å levere. Dette er en fordel for oss. Fleksibiliteten ved at dette store markedet kan hente inn kraft fra ulike områder i de skandinaviske land gjør at vi kan holde kraftprisen på et lavt nivå. Det er altså ikke anledning til, slik det var tidligere, å bestemme kraftprisen verken fra Regjeringens eller Stortingets side. I stort, som jeg sa, har dette vært en fordel for norske konsumenter, og det har ført til at vi har lavere kraftpriser enn det vi ellers ville hatt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Rolf Terje Klungland.

Rolf Terje Klungland (A): Regjeringen skriver i sitt forslag til statsbudsjett i år at de forventer en økning av energiprisen i tiden framover. Arbeiderpartiet mener at dette vil ramme spesielt småbarnsfamilier, industri og ofentlig sektor. Det kunne være interessant å høre oljeministerens vurdering av hva han mener er et akseptabelt nivå på energiprisen i Norge.

Statsråd Einar Steensnæs: Regjeringen legger ikke opp til at vi skal ha betydelig økning i strømprisene. For utvikling av alternative energikilder og for å kunne bygge ut ny vannkraft har det betydning at prisen på elektrisk kraft ikke er for lav. Hvis kraftprisen blir for lav, tørker også investeringslysten inn, og nye fornybare energikilder kan ikke konkurrere. Derfor er kraftpriser på et rimelig nivå ønskelig, både sett ut fra et miljømessig standpunkt og i forhold til å få en god kraftbalanse. Det

er, som jeg sa til forrige spørre, markedet som bestemmer dette. Heldigvis er det slik at stort sett har kraftprisen svingt innenfor et rimelig slingringsmonn, men det er klart uønsket at vi får sterke svingninger i prisene, selv om disse svingningene holder seg godt under det som er kraftprisene i det europeiske markedet. De skandinaviske land kan, takket være dette nordiske elmarkedet, nyte godt av lave kraftpriser.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Sylvia Brustad (A): Mitt spørsmål går også til olje- og energiministeren, fordi ministeren sitter i en regjering der det snakkes i store ord om hvor viktig miljøvern er, særlig i utlandet. Det gjelder f.eks. de sterke krav som ble stilt under Johannesburg-konferansen om satsing på fornybar energi. Problemet er at det ikke følges opp på hjemmebane. I Johannesburg ble det stilt krav om at en skulle ha en plan for 15 pst. fornybar energi og 10 pst. ny fornybar energi. Dette vil også ha betydning i forhold til å få mer energi, som derved på sikt vil kunne påvirke strømprisen.

Spørsmålet mitt er: Når kommer planen for å følge opp her hjemme de store ord i utlandet fra Regjeringens side? Jeg er også skuffet over at statsråden ikke ser ut til å være veldig bekymret over at vi kommer til å få sterk stigning i strømprisene utover vinteren. Arbeiderpartiet har nå et forslag liggende til behandling i komiteen, som går ut på at forbrukerne skal kunne ha et smartere forbruk og på den måten også påvirke sin egen strømregning og få prisen ned. Så langt har vi ikke sett noen signaler fra Regjeringen om det. Hva mener statsråden om det?

Statsråd Einar Steensnæs: All informasjon som kan føre til at forbrukerne blir mer bevisst sine muligheter til å påvirke sin egen strømregning, er verdifull – f.eks. at en forbruker som mener at den faste leverandøren holder et for høyt prisnivå i forhold til konkurrentene, kan, uten kostnader, på dagen, også over Internett, skifte kraftleverandør. Dette er en fordel for forbrukeren.

Når det gjelder oppfølging av Johannesburg-konferansen, viser jeg til at Regjeringen hadde som sin strategi å kunne få tilslutning til 15 pst. fornybar energi og 10 pst. nye fornybare energikilder. Dette forplikter Regjeringen til ytterligere å satse på slik energiforsyning. Noe av dette er lagt inn i budsjettet for 2003. Der vil en se at vi følger opp våre forpliktelser og satser 5 milliarder kr i løpet av ti år, slik at vi skal ha 7 TWh ny fornybar energi i 2010. Jeg tar sikte på også å kunne hente inn 3 TWh i energisparing, slik at vi i 2010 skal ha klart å frigjøre det norske markedet med 10 TWh miljøvennlig energiforsyning.

Sylvia Brustad (A): Det er riktig at det ligger noe for fornybar energi i budsjettet, men det er jo langt fra de krav Regjeringen stilte på vegne av Norge i Johannesburg. Så jeg vil igjen be om at statsråden svarer konkret

(Brustad)

på spørsmålet: Når kommer planen for konkret å følge opp det samme her i Norge?

Hvis en mener at strømreregningen er for høy, mener jeg at det blir for enkelt bare å si til forbrukerne: Skift kraftleverandør! Det vårt forslag går ut på, er at vi som forbrukere skal kunne inngå avtaler med våre strømleverandører om f.eks. ikke å ha på varmekablene på tider av døgnet da de fleste har det, og derved få betalt i form av lavere strømreregninger. Er statsråden for eller imot dette forslaget?

Statsråd Einar Steensnæs: Siden dette forslaget ligger i Stortinget og jeg ikke har fått det til uttalelse, vil jeg selvfølgelig nøye vurdere det. Jeg er åpen for alle positive tiltak som kan sikre konsumentene en lavest mulig pris i dette elmarkedet.

Når det gjelder nye fornybare energikilder, vil jeg bare vise til at denne regjeringen har satt seg atskillig dristigere og større mål enn den regjeringen som Sylvia Brustad var medlem av. Det er riktignok slik at Arbeiderpartiet etter at de gikk ut av regjeringen, satte seg mer dristige mål i behandlingen av tilleggsmeldingen til klimameldingen. Som svar på sin egen melding, som var klimameldingen, fant de ut at de i tilleggsmeldingen kunne gå enda et skritt videre. Det er bra. Men det var altså en mulighet som Arbeiderpartiet også hadde da de satt med regjeringsmakt, men som de altså ikke benyttet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Inger S. Enger.

Inger S. Enger (Sp): Fornybare energikilder interesserer oss alle, og jeg veit også at det interesserer ministeren.

Mitt spørsmål går inn i den samme rekka. Vi har fått høre mye om Enova. De gjør en god jobb, og det har blitt flagga fra ministerens side at de skulle få økt bevilgning. Det er vel slik at det i budsjettet er lagt opp til ca. 9 mill. kr, tror jeg. Enova har for lite penger i forhold til ønsket fra veldig mange forbrukere. Det er også veldig mange prosjekter som ligger klare for å bli realisert hvis det gis penger.

Mitt spørsmål til olje- og energiministeren er følgende: Kunne det tenkes at en del av elavgifta, f.eks. 2 øre, kunne øremerkes slik at de pengene kunne gis til Enova?

Statsråd Einar Steensnæs: Regjeringen øker nå det økonomiske handlingsrommet for Enova fra neste år hvis Stortinget følger Regjeringens forslag, 79 mill. kr, slik at vi kan komme enda nærmere målet om disse 10 TWh i 2010. Det er en dedikert, klar, forpliktende målsetting som Regjeringen ønsker å følge opp. I den strategien ligger det inne at 0,3 øre på nettatariffen skal gå til Enova. Det representanten Inger Enger nå foreslår, er at en skal legge ytterligere øre til Enova. Det ligger ikke inne i Regjeringens forslag, og det er heller ikke i tråd med det Stortingets flertall besluttet da Enova som selskap ble opprettet.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Siv Jensen (FrP): Jeg har et spørsmål til finansministeren. Det gjelder skatt, men ikke statsbudsjettet for neste år, for der er det jo ingen skattelettelser å spore likevel! Derimot har Regjeringen i Sem-erklæringen kommet med ganske store og omfattende løfter når det gjelder skatte- og avgiftssiden. I tillegg er det nevnt at Skaugeutvalget skal se nærmere på hvordan man kan gjøre endringer i skattesystemet.

Vi har også sett finansministeren komme med uttalelser i det siste, som tyder på at Regjeringen har planer om omfattende skatte- og avgiftsreduksjoner i neste års budsjett. Mitt spørsmål til finansministeren blir følgende: Er det tilfeldigvis fordi det er valg neste år at det er rom for betydelige skattelettelser i neste års budsjett og ikke i årets budsjett? Eller er det noe i utsiktene for norsk økonomi som Stortinget ikke er kjent med? Det er jo helt åpenbart vanskelig for Regjeringen å finne rom nå. Hvorfor skulle det være så mye lettere å finne dette rommet neste år?

Presidenten: Det skal vel være «budsjettforslag», ikke «budsjett».

Statsråd Per-Kristian Foss: Det er nok mye i norsk økonomi for 2004 som Stortinget ikke kjenner, men det deler de i så fall med Regjeringen! Så langt i arbeidet med budsjettet for 2004 er det ikke lagt noe vesentlig arbeid i prognoser for 2004. Vi har heller ingen planer om å fremskynde offentliggjørelsen av budsjettet for 2004, hvis det var det representanten antydte i forhold til valget. Nei, årsaken til at det kommer en del lettelsers i skatter og avgifter i 2004-budsjettet er jo som jeg har svart i Stortinget en rekke ganger tidligere: Skaugeutvalget kommer med sin innstilling i desember. De har fått et utredningsoppdrag som innebærer vesentlige utfordringer innenfor området formuesskatt, bedriftsbeskatning, spenning i beskatning av kapitalinntekter mer marginalt og marginalskatt på lønnsinntekt. De har fått som ett av to utredningsoppdrag å se på en mulig systemomlegging innenfor en ramme på 10 milliarder kr i lettelsers. Skaugeutvalgets innstilling kommer ikke med i budsjettet for inneværende år fordi utvalgets innstilling ikke er avlevert – det skulle være en rimelig forklaring. Da er det naturlig at dette kommer med i budsjettet for 2004, eventuelt 2005. En annen mulig forklaring på dette er den åpenbare at vi har redegjort for at vi i Sem-erklæringen har som ambisjon å lette skatter og avgifter med 31 milliarder kr. Hittil har vi kommet til 17, da gjenstår det jo en del.

Siv Jensen (FrP): Ja, det er jeg klar over, men jeg har gått igjennom Sem-erklæringens løfter. Regjeringen har igjen å fjerne boligskatten, det koster ca. 1,4 milliarder kr. Det står at man skal redusere elavgiften, som man for øvrig øker i inneværende års budsjett, og da blir det på en måte enda mer å redusere neste år, men bare 1 øres reduksjon er ½ milliard. Det står at man skal gjøre noe med grensehandel. Ja, provenyet samlet der er ca. 16 milliarder.

der kr, jeg skjønner at Regjeringen ikke har tenkt å fjerne det, men det sier jo litt om hva det koster å gjøre noen reduksjoner. Det står at man skal heve toppskatten og øke bunnfradraget betydelig. En lettelse i bunnfradraget på 1 200 kr har et proveny på nesten 3 milliarder kr. Og sånn kan man fortsette. Formuesskatten koster det 8 milliarder kr å fjerne. Ut fra sånn som man kjenner Per-Kristian Foss' måte å regne og tenke på, vil man anslå det til å være ca. 17–18 milliarder kr i gjenstående lettelser, og det harmonerer jo ikke med det som statsråden selv sa han har igjen å gi lettelser for.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg takker for god assistanse til å lese fra Sem-erklæringen. Jeg kan understreke at den stadig ligger på Regjeringens bord og følges opp jevnlig.

For ordens skyld to oppklaringer: I inneværende års budsjett finnes det skattelettelser for til sammen 10,6 milliarder kr – det skulle det være mulig å spore seg frem til. Det er heller ikke småbeløp. For ordens skyld: Når vi inflasjonsjusterer avgifter, øker de ikke. Hvis vi ikke hadde inflasjonsjustert avgiftene, hadde det vært lettelselser. Det er mange utfordringer som gjenstår. Jeg skal ikke her redegjøre for fordelingen mellom ulike skatte- og avgiftslettelselser som må komme i kommende budsjetter, men jeg kan vel si såpass at Skauge-utvalget også har fått mandat til å se på systemomlegginger. Det kan innebære endringer av skatte- og avgiftssatser i ulike retninger, men med lettelselser som sum.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Morten Lund.

Morten Lund (Sp): Jeg har også et spørsmål angående fremtidige skattelettelselser og hvordan de skal finansieres, om det blir som nå, at de skal finansieres ved økte egenandeler til dem som har dårlig helse.

I år har man funnet plass til å redusere toppskatten med 500 mill. kr. Statistisk sentralbyrå har regnet ut at vi betaler like mye i egenandeler for helse- og sosialtjenester som det betales i toppskatt. Egenandelene betales mest av dem med lavest inntekt, toppskatten av dem med høyest inntekt. 25 pst. av de kronisk syke og funksjonshemmede betaler over 10 000 kr i året i egenandeler. Det som Regjeringen gjør denne gangen, er å løfte taket som gjelder i dag for egenandeler, og det koster oss 400 mill. kr. Fritaket for eldre og uføre når det gjelder egenandeler, er 380 mill. i ekstra utgifter, særfradraget for store utgifter utgjør 75 mill., altså effekten av det. Regjeringen finansierer da skatteletten med økte egenandeler, og så gir de tilbake 90 mill. kr i det såkalte tak 2. Spørsmålet er om fortsettelsen også blir slik. Er det økte egenandeler som skal finansiere redusert toppskatt?

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg skal gjerne også svare på et spørsmål om egenandeler.

Men først til skatt. Det er ikke slik at toppskatten i dag gjelder folk med høye inntekter. Inntektsgrensene ved innslagspunktet for toppskatt justeres faktisk opp, men

fortsatt ligger gjennomsnittsinntekten for folk i heltidsjobb høyere enn innslagspunktet for toppskatten. Derfor er det uriktig å omtale det som høye inntekter i denne sammenhengen, og vi snakker om i 2003.

Regjeringen gjør en del endringer i egenandelene, og det har som gjennomgående formål å sørge for at vi som har små utgifter til medisiner og helse, betaler litt mer, mens de som har særskilt store utgifter, får økende beskyttelse. Det innebærer f.eks. at de som i dag ikke har noe skjerming i forhold til store helseutgifter til fysioterapi, til opptrening, til klimareiser osv., får et tak som beskytter dem for særskilt store utgifter. Det mener jeg er en mer målrettet politikk enn den man tradisjonelt har lagt opp til.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Tore Nordtun (A): Mitt spørsmål går til finansministeren.

Før jeg tar hovedspørsmålet, vil jeg si at jeg syns finansministeren hadde et litt nonchalant svar til Hill-Marta Solberg tidligere, hvor han egentlig trakk i tvil at det skjer oppsigelser, at det skjer en del nedleggelse av arbeidsplasser i distriktene. Da vil jeg be finansministeren komme bortover til mitt distrikt, så skal han få mange hundre i fanget fra enkelte bedrifter.

Mitt hovedspørsmål går på et brev fra SND til næringsministeren, hvor SND sier klart fra at får de de samme rammevilkårene som de hadde i 2001, kan de skape 60 000 nye arbeidsplasser – det garanterer de.

Jeg vil også vise til St.prp. nr. 1 om nyskaping og nye arbeidsplasser, der Regjeringen trekker inn fullmakten til SND når det gjelder nyskaping og forskning, hele 40 mill. kr. Hvordan harmonerer dette med å møte den utfordringen som vi nå opplever når det gjelder oppsigelser?

Statsråd Per-Kristian Foss: Hvis jeg har kommet i skade for å opptre nonchalant overfor representanten Hill-Marta Solberg, beklager jeg det.

Men jeg uttalte meg generelt om ledighetsutviklingen. Jeg er klar over at det innenfor enhver utvikling i norsk industri skjer oppsigelser. La meg bare minne om at i de år Arbeiderpartiet regjerte, var antallet industriarbeidsplassnedleggelse gjennomgående rekordhøyt. Men det interessante å fokusere på er jo nettoen; det skapes også nye arbeidsplasser i en omstillingsdyktig økonomi. Derfor har Regjeringen i dette budsjettet prioritert en sterk satsing på offentlig forskningsinnsats gjennom Forskningsrådet og en egen skattestimuleringsordning, som Arbeiderpartiet, så vidt jeg kan huske, alltid har vært tilhenger av, men aldri selv foreslått, etter forslag fra Hervik-utvalget, som nå skal gjelde alle bedrifter.

Jeg har registrert at mange offentlige organisasjoner og for den saks skyld offentlige instanser og organisasjoner som driver lobbyvirksomhet i forhold til budsjettet også overfor Stortinget, lover hva de kan få til av nyskaping. Jeg legger vekt på hva et samlet næringsliv og arbeidstakerorganisasjonene uttalte før budsjettet. De bad

om et stramt budsjett som skal bidra til å dempe kostnadspresset, rentenivå og kronekurs, og de bad om skattestimulanser knyttet til forskning og utvikling. Begge deler har de fått.

Tore Nordtun (A): Et stramt budsjett – ja, det skal også Arbeiderpartiet legge fram.

Men til det som finansministeren viste til fra tidligere: Den gangen møtte Arbeiderpartiet på en offensiv måte den økende ledigheten, bl.a. med vekst i industrien gjennom en industripakke der man systematisk vred dagpenger over til aktiv opplæring, slik at en var beredt til å ta de nye oppgavene som kom. Da er det ikke noe svar til de arbeidsledige å kutte på dagpengeordningen. Jeg merket meg også at Per-Kristian Foss da han redegjorde for dagpengeordningen i stedet, glatt gikk forbi og ikke sa noen ting om at feriepengene for de arbeidsledige nå blir fjernet.

Men mitt hovedspørsmål til Foss er videre: Vil man nå bruke arbeidsledigheten som et virkemiddel i den økonomiske politikken?

Statsråd Per-Kristian Foss: «... som et virkemiddel i den økonomiske politikken?» Nei, det står ikke noe i budsjettet som kan få representantens tanker inn på det. Jeg har registrert at det har vært gjort av regjeringer før, men det står ikke noe verken i nasjonalbudsjettet eller i statsbudsjettet som kan få tankene noe i nærheten av det.

Aktiv oppfølging fremfor passive dagpenger – ja, det var det jeg faktisk sa i et tidligere svar. Når vi styrker Aetat med over 200 nye stillinger, er det for å få til mer aktiv oppfølging av ledige. Når vi strammer inn noe på total dagpengeperiode, er det ut fra den erfaring som det står redegjort for i Kleppe-utvalgets innstilling fra begynnelsen av 1990-tallet og Arbeiderpartiets budsjett for 1997, som var det første budsjettet Stoltenberg som finansminister forsvarte i Stortinget, at dess lengre dagperioden er, dess senere starter økt aktivitet for å skaffe seg jobb. Og man har strammet inn på ordningene. Tilsvarende gjør nå vi ut fra den samme prinsipielle tankegang.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp): Hvis det er sånn at det er jobb nr. 1 å styrke industrien, framstår det som et paradoks at en samtidig som en har et stramt budsjett, velger å gå rett løs på noen ordninger som vil ha direkte skadevirkning for norsk industri. Det er ingen tvil om at endringen i permitteringsreglene er en stor belastning ikke bare for dem som er så heldige å komme på høring i Stortinget, men for nær sagt alle bedrifter i Norge som har sesongvariasjoner – reiselivsbedrifter, verftsindustri, andre deler av norsk industri. Det er ikke noen tvil om at endringene i refusjonsordningen og nettolønnsordningen er en stor byrde for den norske maritime næringen. Det er heller ingen tvil om at SND fortsatt er på et historisk lavmål når det gjelder muligheten til å bidra til innovasjon eller utviklingsarbeid i industrien.

Framstår det i det hele tatt ikke som noe paradoks for Regjeringen at en stripper de industripolitiske ordningene samtidig som en venter på at det stramme budsjettet skal virke?

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg ser ikke på permitteringsregler som en industripolitisk ordning. Jeg tror det er et viktig prinsipp at bedrifter betaler for utgifter de faktisk selv har og påfører samfunnet. Det tror jeg er ryddig og riktig i forhold til det prinsippet som har vært fulgt av utallige regjeringer, også regjeringen som Marit Arnstad var et fremtredende medlem av, nemlig om næringsnøytrale ordninger. Jeg tror ikke det er riktig at man går inn og gir spesielle skattesubsidier eller subsidier i en annen form til utvalgte næringer. Det faktum at lønnsnivået er høyere i Norge enn i konkurrentlandene, er et problem alle næringer møter. Subsidienivå for enkelt næringer som når opp i mange hundre tusen pr. arbeidsplass, fortrenger også mulige tiltak generelt for næringene. Derfor tror jeg på generelle tiltak fremfor de øremerkede tiltakene som bl.a. representanten omtalte.

Presidenten: Da går vi til siste hovedspørsmål.

Øystein Djupedal (SV): Mitt spørsmål er også til Per-Kristian Foss.

For første gang er det ikke presentert noen fordelingsstabell i statsbudsjettet. Grunnene til det kan nok være sammensatte, men det er ganske interessant å legge merke til.

Vi har selvfølgelig spurt om dette, og fordelingsvirkningene, altså endringene i skatt for husholdningene, er entydige. Hvis man tar familier uten barn, vil det være en skatteskjerpelse for dem som har inntekt under 100 000 kr, på ca. 447 kr, skriver departementet, mens det vil bli skattelettelse for alle med inntekt over 350 000 kr, opp til 787 kr – ikke store tall, men retningen er entydig. Hvis man tar med barnefamilie, vil man se at det samme mønsteret gjør seg gjeldende, at de med lav inntekt får skatteskjerpelse, mens de med høyere inntekter får skattelettelse.

Mitt spørsmål til representanten Foss vil da bli: Er det tilfeldig at denne fordelingsstabellen ikke er publisert? Eller er det sånn at Regjeringen faktisk selv mener at denne ikke egentlig bør offentliggjøres, fordi det entydig går i feil retning?

Presidenten: Presidenten går ut fra at representanten mente statsråd Foss.

Øystein Djupedal (SV): Statsråd, selvfølgelig.

Statsråd Per-Kristian Foss: Nei, vi hemmeligholder ikke brev som sendes åpent til SV. Det er intet hemmelighold over dette. I brevet til SV datert 11. oktober, tabell 3 på side 4, fremgår det med all ønskelig tydelighet at det ikke er en riktig fremstilling å si at prosentvis gis de største lettelsene på toppen. Det er faktisk mindre tall

på toppen hvis man ser på skatteendringene i tabellen, enn det er på de midlere og til dels lavere inntekter.

Men vi har i budsjettet også redegjort for hvorfor fordelingstabeller faktisk er lite interessante. Når man bl.a. når det gjelder barnetrygd, foretar omprioriteringer fra skatteendringer, som inngår i tabellene, og over til lavere foreldrebetaling for barnehager, som ikke inngår i tabellene, kan det fremstå som at en familie som får noe lavere barnetrygd som følge av bl.a. kutt i småbarnstilskuddet, ikke kommer bedre ut fordi om foreldrebetalingen går ned. Da vil tabellene ikke være dekkende for den faktiske situasjon for den familien, som f.eks. sparer en tusenlapp pr. barn pr. måned, etter Regjeringens beregning, med en mulig nedgang fra f.eks. 3 500 kr pr. barn pr. måned til 2 500 kr. Da sparer man en tusenlapp. Men det vil ikke fremgå av noen tabell, for tabellene inneholder ikke kommunalt bestemt foreldrebetaling i barnehagene. Derfor vil ikke tabellene være særlig opplysende. Men SV har ønsket dem og har fått alt de har bedt om.

Presidenten: Det hørtes ikke særlig lett forståelig ut, men det var kanskje meningen.

Øystein Djupedal (SV): Det vil bestandig være slik at det vil være ulike ting som trekker i ulik retning. Fordelingstabeller er offentliggjort i alle år, nemlig fordi de sier noe om hvilken retning. Det er klart at hvis man legger inn økt egenbetaling, vil denne fordelingstabellen gå enda mer i feil retning, for dette vil ramme dem med lav inntekt hardere enn dem med høy inntekt. Folk lever jo ikke av proserter, men av kroner, og hvis man ser på kronesummen, er retningen entydig. Ikke store utslag, men det går entydig i retning av at de som har mest, relativt sett får mest, og de som har minst, får altså i dette tilfellet skatteskjerpelser. Det jeg kunne tenke meg å spørre statsråd Foss om, går på følgende: Jeg antar at dette – selv om Regjeringen nå begrunner hvorfor man ikke har gjort det – er en glipp. Men særlig fordi Regjeringen nå bebuder store skattelettelser i neste års budsjett, antar jeg at statsråd Foss for fremtiden vil sørge for at det blir publisert fordelingstabeller, slik at Stortinget uten å måtte skrive brev får seg dette forelagt i nasjonalbudsjett og statsbudsjett, slik det har vært vanlig gjennom lang tid i Norge.

Statsråd Per-Kristian Foss: Svaret er nei. Vi redegjør for de tabeller vi legger frem, og vi redegjør for hvorfor vi ikke legger frem tabeller. Det er ingen glipp. Vi har jo åpent redegjort for hvorfor tabellene gir lite interessante utslag, og jeg skal forsøke meg på en meget enkel forklaring: Hvis man sparer på barnehageutgifter, og det ikke inngår i tabellen, kan det vise seg at tabellen inneholder et lite tap. Men forholdet mellom tap og det man sparer, er jo det interessante for familien, og betaler man en hundrelapp mer i skatt, men sparer noen tusenlapper på barnehageutgifter – på foreldrebetaling – sier det seg selv at det er det som faktisk teller. Det som er entydig i budsjettet på fordelingssiden mellom familier, jeg ser bort fra industri og næringsliv, er faktisk at de

som har barn, kommer godt ut, i forhold til bl.a. lavere foreldrebetaling og noe økt kontantstøtte.

Presidenten: Da er tiden for den muntlige spørretimen omme.

S a k n r . 2

Redegjørelse av utenriksministeren om aktuelle utenrikspolitiske spørsmål

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg takker for denne muligheten til å gjøre rede for tre temaer som vi ikke bør vente på den ordinære utenrikspolitiske redegjørelse for å ha en debatt om.

Internasjonal terrorisme og spredningen av masseødeleggelsesvåpen utgjør dagens mest akutte trussel mot internasjonal fred og sikkerhet. Det er denne erkjennelsen som siden 11. september i fjor har samlet det overveldende flertall av verdens land i kampen mot dem som med slike midler vil ramme samfunnets grunnverdier og dermed undergrave menneskeverdet og vår demokratiske samfunnsform.

Den internasjonale oppmerksomheten er i dag i første rekke knyttet til uklarhetene rundt Iraks masseødeleggelsesvåpen og deres leveringsmidler. Denne usikkerheten er i seg selv en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet.

Alvoret i situasjonen forsterkes ved at regimet i Bagdad har vært villig til bruke denne type våpen for å nå sine mål. To ganger har Irak invadert naboland, og har drept flere tusen egne borgere og iranske soldater med kjemiske våpen. Vi må derfor være forberedt på at det irakske regimet i en gitt situasjon nok en gang vil kunne gjøre bruk av slike våpen dersom det ikke blir fratatt mulighetene for dette.

Irak har siden avslutningen av Golf-krigen i 1991 vært pålagt av FNs sikkerhetsråd å medvirke til en total destruksjon, fjerning eller uskadeliggjøring av sine masseødeleggelsesvåpen og deres leveringsmidler. Rådet har også beordret Irak til å sørge for uhindret adgang for FNs våpeninspektører. Kravene til Irak er nedfelt i en rekke bindende resolusjoner fra Sikkerhetsrådet.

Like fullt har vi – fra USA og andre nærstående allierte – fått opplysninger om at Irak fortsatt har tilgang til kjemiske og biologiske våpen. Irak skal også ha et aktivt atomvåpenprogram og innen kort tid være i stand til å utvikle kjernefysiske våpen dersom regimet får tilgang på høyanriket uran. Vi har i tillegg blitt gjort kjent med at Irak har leveringssystemer som gjør det mulig å angripe nabolandene med slike masseødeleggelsesvåpen. Disse opplysningene er også grundig omtalt i uavhengige forskningsrapporter.

Men den eneste sikre måten å bringe visshet i spørsmål knyttet til irakske masseødeleggelsesvåpen på er gjennom en full og uhindret gjennomføring av våpeninspeksjoner i landet. For Sikkerhetsrådets medlemmer – herunder Norge – er hovedutfordringen nå å sikre troverdige inspeksjoner. Inspeksjonene er ikke målet i seg selv,

men et middel for det internasjonale samfunn til å forsikre seg om at Irak ikke lenger disponerer masseødeleggelsesvåpen.

Etter president Bush' tale i FNs generalforsamling 12. september har Irak sagt seg villig til å la våpeninspektørene returnere uten betingelser. Det er for tidlig å si om Iraks angivelig betingelsesløse samtykke innebærer en reell holdningsendring og en imøtekommelse av kravene om fullt samarbeid med FN. All erfaring tilsier dessverre at løfter fra regimet i Bagdad må ses på med en betydelig grad av skepsis.

Lederen for våpeninspektørene, Hans Blix, har hatt drøftelser med irakske representanter om de praktiske ordninger i forbindelse med gjenopptakelse av inspeksjonene. Ifølge Blix er det fortsatt visse uavklarte spørsmål. Blix foretrekker selv at UNMOVICs mandat er helt avklart før inspektørene reiser inn. Dette er også min holdning.

Vi bør ha en klar og utvetydig resolusjon fra Sikkerhetsrådet, med en klar og entydig tidsplan, som grunnlag for nye inspeksjoner. Et annet viktig element i en slik resolusjon er fri tilgang for inspektørene overalt i Irak. Dette vil måtte innebære at Sikkerhetsrådet må oppheve avtalen mellom Irak og FN fra 1998 om spesielle prosedyrer for inspeksjon av de såkalte presidentpalassområdene, dersom ikke Irak selv erklærer at de vil se bort fra avtalen. Det er grunn til å understreke at presidentpalasser ikke er palasser i tradisjonell forstand – dette er store eiendommer, store landområder. Disse områdene inkluderer flere hundre bygninger. Poenget er at ingen bygninger eller områder skal gis immunitet mot inspeksjon dersom vi skal få visshet i spørsmålene knyttet til Iraks masseødeleggelsesvåpen. Vi kan ikke ha et inspeksjonssystem med huller.

De foreløpige drøftelsene i Sikkerhetsrådet har vist at det er en voksende erkjennelse i rådet av at presset på Irak må styrkes. Likeledes er høstens generaldebatt i Hovedforsamlingen blitt preget av at verdenssamfunnet ikke lenger vil finne seg i at Irak ignorerer bindende FN-vedtak. Det er med andre ord bred internasjonal enighet om at Sikkerhetsrådet engasjerer seg aktivt med sikte på full avskaffelse av Iraks masseødeleggelsesvåpen og leveringsmidler.

Det pågår nå konsultasjoner mellom de fem faste medlemmene av rådet om elementene i en ny resolusjon. Det er helt avgjørende at de fem blir enige om en tekst. Ingen resolusjonsutkast ligger foreløpig på bordet – hvilket også forteller oss at konsultasjonene er preget av alvor i den situasjonen man står overfor.

Et hovedtema, der det er uenighet blant de fem faste medlemmene, er om og når militær makt eventuelt skal benyttes dersom Irak fortsetter å ignorere Sikkerhetsrådets vedtak. Særlig USA og Storbritannia har tatt til orde for at det er nødvendig med et ris bak speilet, og at et nytt vedtak i Sikkerhetsrådet må inneholde et klart og utvetydig varsel om maktbruk hvis Sikkerhetsrådets pålegg ikke følges.

Det er ennå for tidlig å ha noen bestemt oppfatning av hvorvidt de fem vil kunne enes om et ultimatum mot

Irak, som igjen vil danne grunnlaget for tvangstiltak dersom kravene ikke blir oppfylt.

Regjeringen legger to hovedhensyn til grunn for behandlingen av Irak-spørsmålet i Sikkerhetsrådet.

For det første er det maktpåliggende å arbeide for at målsettingen om avskaffelse av Iraks masseødeleggelsesvåpen og leveringssystemer for slike blir oppnådd uten bruk av militær makt. Derfor må Sikkerhetsrådets vedtak være utformet slik at det får den ønskede effekt i Bagdad. Etter vår oppfatning må det ikke etterlates den minste tvil om at manglende etterlevelse vil kunne få ytterst alvorlige konsekvenser for landet.

For det andre: Enhver reaksjon mot Irak må være forankret i folkeretten. Sikkerhetsrådets krav til Irak er klare og presise. Vi legger stor vekt på at denne saken hører hjemme i FNs sikkerhetsråd, og er tilfreds med at den nå behandles der.

Konsekvensene av militære tvangstiltak vil sannsynligvis bli ytterst alvorlige for Irak og landets befolkning. Følgene kan også bli betydelige for regionen og for samholdet i den brede koalisjonen mot internasjonal terrorisme. Dette gjør det desto viktigere at Sikkerhetsrådet står samlet, slik at dets legitimitet, troverdighet og autoritet blir opprettholdt.

Usikkerheten knyttet til masseødeleggelsesvåpen er dessverre ikke begrenset til Irak. Vi er kjent med at terroristgrupperinger har forsøkt å skaffe seg både kjernevåpen og kjemiske og biologiske stridsmidler. Terroranslagene i USA i fjor viste på en grusom måte at hensynsløse terrorister er i stand til å benytte ethvert redskap for å nå sine mål. Masseødeleggelsesvåpen i hendene på slike grupperinger gir derfor skremmende perspektiver.

Vi kan vise til en rekke konkrete og positive resultater i kampen mot internasjonal terrorisme. Trenings- og opplæringsleirene til terroristorganisasjonen Al Qaida er ødelagt. Taliban-regimet, som satte utviklingen i Afghanistan flere tiår tilbake, er nedkjempet. Gjenoppbyggingen av landet er kommet godt i gang. Selv om store utfordringer gjenstår i Afghanistan, er grunnlaget nå lagt for en positiv utvikling. Men kampen mot internasjonal terrorisme er ennå ikke avsluttet. De forferdelige terroranslagene på Bali for noen få dager siden er en sterk påminnelse om akkurat dette.

Al Qaidas lederskap er fortsatt på frifot, og deler av nettverket synes å være intakt. Al Qaida har til nå alltid operert med en lang tidshorisont og med høyst ulike fremgangsmåter. Vi må derfor fortsatt legge til grunn at de er i stand til å planlegge og gjennomføre omfattende terroraksjoner.

Kampen mot internasjonal terrorisme kan bare vinnes med en samlet innsats under ledelse av FNs sikkerhetsråd. De militære tiltakene må gå hånd i hånd med politiske, diplomatiske, juridiske og økonomiske virkemidler.

Jeg er overbevist om at det internasjonale samfunn er beredt til å videreføre sitt engasjement for å bekjempe internasjonal terrorisme. Det gjelder både støtten til gjenoppbyggingsarbeidet i Afghanistan og de militære operasjonene.

Sikkerhet og stabilitet er grunnleggende forutsetninger for å kunne lykkes i arbeidet med å gjenoppbygge det afghanske samfunnet og skape en bedre hverdag for befolkningen i Afghanistan. En stabil sikkerhetssituasjon er også avgjørende for at det sivile styret under ledelse av president Karzai skal kunne befeste sin stilling. Det er i et slikt perspektiv vi må se vår deltakelse i de militære operasjonene. Militære tiltak er avgjørende for å trygge sikkerheten i landet. De midlene som går til dette formål, går derfor ikke på bekostning av de ressursene vi bruker på humanitære tiltak og gjenoppbygging, men bidrar også til støtte for dem.

Militæroperasjonene – både den USA-ledede militære koalisjonen og den internasjonale sikkerhetsstyrken, ISAF – er nødvendige for å støtte opp under gjenoppbyggingsarbeidet og for å kunne drive effektiv hjelp i Afghanistan. I dette spørsmålet er vi helt på linje med FNs spesialutsending for Afghanistan, Lakhdar Brahimi.

Vi har et langsiktig perspektiv på vårt engasjement når det gjelder gjenoppbyggingen i Afghanistan. Behovene og utfordringene vil være store i lang tid fremover. Vi er oss vårt ansvar bevisst og vil derfor fortsatt ha et høyt nivå på vår bistand. Varig sikkerhet kan heller ikke bygges uten en vellykket gjenoppbygging.

Gjennom vårt formannskap i støttegruppen for Afghanistan arbeider vi for å sikre en mest mulig effektiv humanitær hjelp til den afghanske befolkning og å støtte gjenoppbyggingsarbeidet i bred forstand. Støttegruppen har vist seg å være et nyttig redskap for giverlandskoordinerer og for samordningen av FNs innsats.

Støttegruppen vil ha sitt årsmøte i Oslo i desember. Årsmøtet vil trekke opp rammene for bistanden i tiden fremover og på den måten bekrefte fortsatt politisk og økonomisk støtte til nødhjelp og gjenoppbygging i Afghanistan. President Karzai vil etter invitasjon fra Regjeringen delta på møtet, noe som gjenspeiler den vekt afghanske myndigheter legger på dette arbeidet.

I Midtøsten er situasjonen vanskeligere enn på svært lenge. Israel fortsetter sin hardhendte okkupasjon og en politikk med et ensidig fokus på sikkerhet. Palestinske myndigheter viser på sin side ikke tilstrekkelig vilje til å bekjempe selvmordsaksjoner og andre terrorhandlinger.

Situasjonen som utspiller seg, er tragisk for både den palestinske og den israelske sivilbefolkning. De siste to årene er over 600 israelere og over 1 700 palestinere drept. Mange tusen er lemlestet. Hverdagen for både israelere og palestinere preges av angst, pessimisme og en vanskelig økonomisk situasjon. På palestinsk side har nesten all normal økonomisk aktivitet stoppet opp de siste månedene. Dessverre viser partene liten evne og vilje til å opptre på en slik måte at de kan komme seg ut av den fastlåste situasjonen.

Regjeringen tar sterk avstand fra de vedvarende israelske militære angrep i tett befolkede palestinske byer og flyktningleirer. Slike aksjoner kan aldri gi Israel langsiktig sikkerhet. Det kan bare oppnås gjennom en politisk løsning. I våre kontakter med israelske myndigheter har vi da også understreket at slike angrep er uakseptable, og at de legger nye hindringer i veien for dialog.

Vi fordømmer de palestinske selvmordsbombingene. Slike aksjoner torpederer enhver utsikt til kompromiss med Israel.

Det hviler et stort ansvar på det palestinske lederskap for å stanse disse meningsløse terrorhandlingene. Selv om mesteparten av det palestinske sikkerhetsapparatet etter hvert er ødelagt, er det vår oppfatning at president Arafat kan gjøre mer for å motarbeide terror. Han må klart og utvetydig fordømme slike aksjoner og skape en bred politisk front mot enhver form for terror og voldsbruk. Det er derfor av avgjørende betydning at det internasjonale samfunn fortsetter å legge press på partene for å komme ut av den onde sirkel av vold og terror. Alt må gjøres for å få i gang en politisk prosess.

FNs sikkerhetsråd krevde senest den 24. september full stans i alle voldshandlinger og umiddelbar stans i alle israelske aksjoner, også mot president Arafats hovedkvarter. Norge var helt sentral i utarbeidelsen av teksten i Sikkerhetsrådets resolusjon 1435. Alle Sikkerhetsrådets medlemmer stemte for resolusjonsteksten, med unntak av USA som avstod.

Utfordringen også denne gang er å få gjennomført Sikkerhetsrådets pålegg. I dette arbeidet spiller den såkalte Kvartetten med deltakelse av FN, USA, EU og Russland en helt avgjørende rolle.

Kvartetten har nylig vedtatt en skisse til en fredsplan som vil kunne lede til opprettelsen av en palestinsk stat i 2005. Kvartetten lovet samtidig å utarbeide en mer detaljert plan med mål og tidsfrister for de tiltak partene skal sette i verk.

Vi har tett kontakt med samtlige medlemmer av Kvartetten, og den har vår helhjertede støtte. Som formannskap for giverlandsgruppen AHLC koordinerer vi også vårt arbeid med Kvartetten. Samtidig opprettholder vi åpne og direkte kanaler til alle involverte parter.

Giverlandsgruppen AHLC har en sentral rolle i arbeidet for å bedre den humanitære og økonomiske situasjonen i Det palestinske området. Ifølge FN er annenhver palestiner avhengig av matrasjoner. Samtidig er barnedødeligheten og underernæring økende. Fra før av vet vi at mer enn halvparten av den palestinske befolkning er uten fast arbeid.

Vi arbeider nå for at giverlandsgruppen skal møtes før årsskiftet. Vi vil dessuten drøfte vår egen bistand med palestinske myndigheter for å finne den riktige balansen mellom humanitære tiltak og langsiktig utviklingshjelp.

En tredje viktig kanal for den utenlandske innsatsen er den internasjonale arbeidsgruppen som bistår de palestinske myndighetene i deres reformbestrebelse. Norge koordinerer arbeidsgruppens virksomhet i Det palestinske området.

Den internasjonale gruppen ble etablert etter at den palestinske selvstyremyndigheten i sommer vedtok et ambisiøst reformprogram. Vedtaket er et viktig skritt i riktig retning ettersom en av lærdommene fra Oslo-prosessen er at det internasjonale samfunnet lenge ikke la tilstrekkelig vekt på demokrati og menneskerettigheter på palestinsk side. Reformprogrammet er i tråd med de ønsker og krav som verdenssamfunnet senere har stilt.

Israels beleiring og rasering av Arafats hovedkvarter i slutten av september har forsinket de pågående reformbestrebelsene. Det internasjonale samfunn forventer likevel at arbeidet fortsetter, og vi ser nå at palestinerne har truffet tiltak som viser vilje til å videreføre dette arbeidet. Det er positivt.

Selv om situasjonen er alvorlig, er det fortsatt håp. Det er i det internasjonale samfunn bred aksept for hovedelementene i den fremtidige fredsløsning. PLO/PA, altså palestinske selvstyremyndigheter, har anerkjent staten Israel. Israelske regjeringer, inkludert den nåværende, har i prinsippet godtatt etablering av en palestinsk stat.

Den største utfordringen nå er derfor å få startet opp igjen en politisk dialog mellom partene. Vi erkjenner at utsiktene til å få dette til på kort sikt er mørke. Det er imidlertid viktig å huske at denne prosessen har vart lenge, og at den har vært preget av både fremskritt og tilbakeskritt. Vi må derfor bevare troen på at en løsning er mulig, og fortsette vårt arbeid for å bistå partene til å komme frem til en løsning.

De utfordringer vi nå står overfor i de spørsmål som jeg har berørt, krever mer enn noen gang et tett internasjonalt samhold. Den globale koalisjonen som ble etablert etter de grusomme terroranslagene i fjor, er et klart uttrykk for viljen til felles handling. Det er nå viktig at vi bygger videre på dette samholdet. Bare gjennom felles innsats vil vi lykkes.

Kjell Engbreten hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at utenriksministerens redegjørelse om aktuelle utenrikspolitiske spørsmål blir lagt ut for debatt i et senere møte. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 3

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til finansministeren, er overført til kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra kommunal- og regionalministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 15, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 9, fra representanten Olav Gunnar Ballo til helseministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 10, fra representanten Audun Bjørlo Lysbakken til barne- og familieministerens, er trukket tilbake.

Spørsmål 11, fra representanten Åsa Elvik til fiskeriministerens, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 14, fra representanten Torstein Rudihagen til kommunal- og regionalministerens, besvares av sosialministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 17, fra representanten Heidi Sørensen til miljøvernministerens, er trukket tilbake.

Spørsmålene 16, 18 og 19, fra henholdsvis representantene Bjørn Jacobsen, Ingvild Vaggen Malvik og Hill-Marta Solberg til miljøvernministerens, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart før spørsmål 2, dvs. først i spørretimen.

Presidenten: Spørretimen starter da med spørsmål 16.

S p ø r s m å l 1 6

Bjørn Jacobsen (SV): Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til miljøvernministeren:

«Økokrim har gjeve bedrifta Aluscan i Nesset kommune i Møre og Romsdal ei bot på 2 mill. kr for brot på forureiningslova.

Kan statsråden gjere greie for dei totale utsleppa til Tingvollfjorden og nærområdet i Raudsand sidan Aluscan starta i 1989 og fram til i dag, synest statsråden SFT har gjeve utsleppsøyve og følgd opp med kontrollar som er i samsvar med norsk miljølovgjeving, og kva tiltak bør setjast i verk for eit godt arbeidsmiljø og for å sikre naboane eit forureiningsfritt nærmiljø?»

Statsråd Børge Brende: Å redusere utslippene av helse- og miljøfarlige stoffer er høyt prioritert i Regjeringens miljøvernpolitikk. Slike utslipp fra industrien er kraftig redusert de siste 10–15 årene, men det er nødvendig å redusere utslippene ytterligere for å nå de ambisiøse målene som er fastsatt.

Aluscan har siden 1989 gjevunnet aluminium fra omsmelteverk. For å kunne utvinne aluminium har bedriften tillatelse til å importere aluminiumsholdig saltslag. Dette er klassifisert som spesialavfall, og import trenger særskilt tillatelse fra Statens forurensningstilsyn. I tillegg er det fastsatt strenge grenser for utslipp til luft og vann etter forurensningsloven og krav til behandling av spesialavfall m.m. Imidlertid er det avdekket grove brudd på tillatelsen, som også spørteren var inne på.

På bakgrunn av bedriftens manglende kontroll med og rapportering av utslipp til luft politianmeldte SFT bedriften i 2001. Blant annet er det avdekket skogdød i området rundt som skyldes ulovlige utslipp til luft fra bedriften. Politiets etterforskning avdekket i tillegg ulovlige utslipp av store mengder oksid til fjorden i perioden 1997 til 2000 som gikk i et rør rett ut, og som bedriften bevisst har holdt skjult for Statens forurensningstilsyn. Siden utslippene har vært ulovlige, kan de ikke tallfestes med sikkerhet nå. SFT vil arbeide for å få full oversikt over dette.

Etter forurensningsloven er det bedriften selv som har ansvar for å følge myndighetenes krav, kjenne sine egne

utslipp og rapportere årlig til miljøvernmyndighetene, også om eventuelle avvik fra tillatelsen. SFT har i tråd med regelverk og praksis utført jevnlig tilsyn og kontroll med Aluscan siden tillatelse ble gitt i 1989. Inspeksjonene er gjennomført i 1991, 1995 og 2002.

Revisjoner, som er mer omfattende kontroller, er foretatt i 2000 og 2002. Overtredelsene som SFT har avdekket, er blitt fulgt tett opp gjennom pålegg om tiltak og to politianmeldelser. Økokrims etterforskning avslørte i tillegg ulovlig utslipp av tungmetaller og aluminium til vann. Dette var opplysninger som bevisst var holdt skjult for SFT. Etter min vurdering har SFT fulgt opp bedriften på nødvendig måte gjennom aktiv kontrollvirksomhet.

Som følge av bedriftens overtredelser avsløret SFT i vår stans i tillatelsen til import av spesialavfall, som ifølge bedriften er avgjørende for fortsatt drift. Dette ble imidlertid utsatt under forutsetning av at bedriften fulgte opp SFTs pålegg om bedret kontroll med sivevann, rydding av mellomlagret avfall og krav til deponering. For å kontrollere gjennomføring av kravene foretok SFT en uanmeldt inspeksjon ved bedriften 3. oktober i år. Denne inspeksjonen viste at ingen av påleggene er gjennomført fullt ut.

Jeg er kjent med at bedriften fikk frist til å gå med å kommentere SFTs utkast til inspeksjonsrapport. Som rette fagorgan vurderer SFT nå aktuelle tiltak overfor bedriften, herunder hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre tilfredsstillende miljøkvalitet i nærområdet. Dette kan være å trekke tilbake utslippstillatelsen etter forurensningsloven og tillatelsen til import av aluminiums-salt-slagget. Jeg kan derfor ikke foregripe SFTs vurdering av dette nå.

Bjørn Jacobsen (SV): Eg takkar for svaret.

Det spørsmålet vi alle må stille oss, er: Korleis kunne dette i det heile skje? Dåverande statsråd Thorbjørn Berntsen svarte i denne salen i 1996 at alt var i orden: SFT gjer jobben sin, naboane har ingen grunn til å frykte noko som helst, alt er i orden. Det var midt i den verste perioden miljøkriminaliteten skjedde. Då gjekk statsråden god for kva som skjedde.

Fylkesmannen og SFT, som her også sit sentralt som tilsynsstyresmakter, men også bedriftshelsetenesta og kommunehelsetenesta, må stå for kritikk når både arbeidsmiljøet og miljøet for naboane har vore dårleg. Ifølgje naboar har dei på varme dagar, når dei har vendt seg til kommunehelsetenesta, fått beskjed om å halde ungene inne og kjøpe klimaanlegg. Er dette forhold vi skal ha i Noreg i 2002?

Statsråd Børge Brende: De forholdene tilbake til 1990-tallet som representanten Jacobsen tok opp, var jo ulovlige. Økokrim har etterforsket det, og bedriften har fått store bøter. Det som skjedde, var at man hadde laget et rør som gikk rett ut i fjorden, der man slapp ut ulovlige stoffer, og som tilsynsmyndighetene ikke hadde oppdaget. Det foregår faktisk kriminalitet her i samfunnet, også miljøkriminalitet, som forsøkes holdt skjult. Men da man ble klar over det, ble det anmeldt, og det er da fulgt opp.

Denne bedriften er en hjørnestensbedrift i den aktuelle kommunen med mange hundre arbeidsplasser. Det som er viktig nå, er at nå har man brukt opp sjansene sine. Hvis bedriften skal fortsette å få importere dette aluminiumsholdige saltslagget, få fortsette prosessene, som jeg sa, har man bare én ting å gjøre, og det er å forholde seg til de utslippskrav som Statens forurensningstilsyn setter både til luft og til vann.

Bjørn Jacobsen (SV): Eg takkar for svaret.

Kan statsråden forsikre oss om at han frå heilt nede på kommunehelsetenenestnivå og heilt opp til SFT vil syte for at tilsynsstyresmaktene også er på ungene si side og også er på arbeidsmiljøet si side i denne saka?

Så er det slik at i statsbudsjettet er det lagt fram forslag om ein viss auke i midlane til opprydding i forureina sediment. Kan Raudsand-samfunnet vente seg at det offentlege går inn og ryddar opp i deponiet i Bergmesteren og det som ligg dumpa utafør kaia i Raudsand? Det er jo kanskje eit par hundre årsverk i eit par år når det gjeld berre å rydde opp etter det som har skjedd.

Vi snakkar om eit område der oppdrettsanlegg ligg tett i tett. Rett opptil der vi produserer mat til Europa, tømmer vi spesialavfall frå det same Europa. Kan folk i Nesset, Tingvoll, Sunndal og Halså rekne med at statsråden ein gong for alle tek initiativ til å rydde opp i denne saka?

Statsråd Børge Brende: Først vil jeg forsikre om at alt det Statens forurensningstilsyn nå kan gjøre i tiden fremover i forhold til å påse at man forholder seg til utslippstillatelsene som er gitt, skal gjøres. Denne bedriften vil bli fulgt meget tett, spesielt etter den historikken som de har hatt på 1990-tallet. Man vurderer faktisk også å ta fra dem importtillatelsen, noe som er meget alvorlig. Dette dreier seg om mange hundre arbeidsplasser. Derfor får vi selvsagt håpe at man finner frem til en løsning som er bra for miljøet, og også bra for lokalsamfunnet. Men den forurensningen som har skjedd, har bl.a. ødelagt skogen, og den har forurenset fjorden.

I forhold til om staten nå skal ta ansvaret for opprydding av denne forurensningen, må jeg si at vi har et prinsipp i forurensningsloven som heter forurenser betaler prinsippet. Den som skal rydde opp etter seg, er jo bedriften. Det er bedriften som har forurenset. Bedriften har forurenset ulovlig og ikke forholdt seg til utslippstillatelsene. Så dette skal vi se meget nøye på, og vi skal få ryddet opp i dette i den nærmeste tiden.

S p ø r s m å l 1 7

Fra representanten Heidi Sørensen til miljøvernministeren:

«For ett år siden under ordinær spørretime uttalte Børge Brende i svar på spørsmål fra undertegnede at «utslippene fra Sellafeld berører viktige norske interesser. Jeg ser det derfor som meget viktig at vi fra norsk side ikke driver virksomhet som vil undergrave vår internasjonale pådriverrolle i Sellafeld-saken». Videre: «... kan det

være aktuelt å sette som vilkår for fortsatt statsstøtte etter år 2002 at Halden-reaktoren ikke skal ta imot MOX-brensel fra Sellafield».

Hvorfor ble ikke dette aktuelt?»

Presidenten: Dette spørsmål, fra representanten Heidi Sørensen til miljøvernministeren, er trukket.

S p ø r s m å l 1 8

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«I Dagsrevyen 5. oktober d.å. ble det vist en rapportasje fra Finnmarksvidda om skadene som barmarkskjøring med motoriserte kjøretøy påfører den sårbare naturen. Problemet med barmarkskjøretøy er bare i startgruppa, og utviklingen vi har sett på Finnmarksvidda, er i ferd med å spre seg til andre deler av landet, jf. brev fra Naturvernforbundet til Miljøverndepartementet av 24. april 2002.

Hvilke initiativ vil statsråden ta for å få bukt med dette problemet?»

Statsråd Børge Brende: Jeg er enig i at utviklingen av barmarkskjøringen er urovekkende. Barmarkskjøring er mer skadelig enn motorferdsel på vinterføre fordi den setter spor som i mange tilfeller er vanskelig å gjenopprette.

Motorferdselloven, nasjonal forskrift og departementets rundskriv om motorferdsel legger opp til at praktiseringen av regelverket skal være strengere for barmarkskjøring enn for kjøring på snødekket mark.

Med unntak av den barmarkskjøringen som skjer i næringsøyemed, og som er tillatt etter loven, skal kommunene praktisere regelverket strengt. I utgangspunktet har derfor regelverket og retningslinjene tatt høyde for den trussel som barmarkskjøring kan utgjøre. I tillegg er det for Finnmarks vedkommende fastsatt en egen forskrift om bruk av motorkjøretøy, og hensikten med denne er å kanalisere barmarkskjøringen til tradisjonelle ferdselsårer.

På bakgrunn av det som har kommet frem i mediene den siste tiden, har jeg bedt fylkesmannen i Finnmark om en rapport om barmarkskjøringen i fylket. Det er tydelig at mange kommuner har en dispensasjonspraksis som går langt utover de rammer regelverket og retningslinjene setter. Fire av Finnmarks 26 kommuner står for 88 pst. av dispensasjonene i fylket. Ifølge rapporten tar fylkesmannen problemene på alvor og vil gjøre sitt ytterste for å få snudd den negative tendensen, noe jeg forutsetter at også kommunene vil følge opp.

Vi følger både utviklingen i barmarkskjøring og fylkesmennes oppfølging nøye, og vil vurdere ytterligere tiltak dersom det viser seg nødvendig for å oppnå de ønskede resultater.

Våren 2002 stoppet jeg en planlagt liberalisering av regelverket for snøscooter, fordi jeg ville avvente evalueringen av forsøket med planstyrt motorferdsel forvaltning i åtte kommuner. Forsøket gjelder også regelverket rettet

mot barmarkskjøring, og skal klarlegge hvorvidt formålet med motorferdselloven kan oppfylles bedre ved å koppe praktiseringen nærmere opp til lokale planvedtak og planprosesser etter plan- og bygningsloven.

Det er minst like viktig at kommunene vurderer barmarkskjøring i plansammenheng og ikke bare snøscooterkjøring. Barmarkskjøring er en form for arealbruk som kan få langsiktige konsekvenser, og som derfor må undergis særskilt vurdering i plan.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Problemet med barmarkskjøring er todelt. Det ene er den lovlige kjøringen, og det andre er den ulovlige.

Når det gjelder den lovlige kjøringen, er noe av problemet at det er vanskelig å få tilgang på den nødvendige statistikken med hensyn til oversikten over dispensasjonene som kommunene gir. Det heter bl.a. i § 7 i forskriften: «kommunen skal gi oppgave over saker etter §§ 5 og 6», og det har vært tolket som at man bare skulle rapportere antallet dispensasjoner. Dette burde vært spesifisert. Det burde vært sagt eksplisitt hvor mange traseer, hvilke områder og hvilke tidsrom det gjelder, og antall turer som det rapporteres, og man må ha sanksjonsmidler når plikten til å rapportere ikke blir innfridd. For eksempel kunne man tenke seg at man for en periode kunne inndra retten til å gi dispensasjoner til kommunene. Vil statsråden gå inn for en slik endring av forskriftene?

Statsråd Børge Brende: Det som jeg varslet i mitt svar til representanten, er at jeg har bedt fylkesmannen i Finnmark om å lage en rapport om utviklingen av barmarkskjøring. Jeg understreker at når det gjelder barmarkskjøring, skal det være en streng praktisering av dispensasjonsretten for kommunene. Den har glidd ut i en rekke kommuner, det har vi fått dokumentert. Fylkesmennene er nå blitt bedt om å følge dette meget nøye. Og hvis man da ikke ser en annen praksis i kommunene i årene fremover når det gjelder til barmarkskjøring, vil vi måtte vurdere andre tiltak.

Jeg tar da med meg ideen fra representanten Vaggen Malvik om å kreve en mer spesifisert gjennomgang av hva man gjør i forhold til næringskjøring. Men det som er ille med barmarkskjøring, er at hvis man kjører med den type kjøretøyer i myrområder og en del utsatte områder, kan man skade for all fremtid. Det setter spor for alltid. Og dette vil vi ikke ha i norsk natur.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Det andre problemet er den ulovlige kjøringen, nemlig alle de som ikke søker om dispensasjon fordi de likevel har tenkt seg til et vann eller en moltemyr eller et jaktterreng, der de ikke ville få dispensasjon innvilget uansett. Problemet da er at det ikke er penger nok til å drive et effektivt nok oppsyn med denne villmannskjøringen. Og i så måte kan man forestille seg en løsning der pengene som kommer inn på forelegg for ulovlig motorferdsel i utmark, kan gå direkte til oppsynsetatene. Er dette noe statsråden vil vurdere?

Statsråd Børge Brende: Først må jeg si at det faktisk er mange søknader også utenom søknader om næringskjøring som blir godkjent. Når enkelte steder svært mange av søknadene blir innvilget, og det er de lovlige, har man en kjempeutfordring knyttet til det. Dette skal nå fylkesmennene gå gjennom, og de skal se på praksisen via en dialog med kommunene. Vi prøver jo da først med gulrota. Det er ofte bedre enn å prøve pisen.

Når det gjelder den ulovlige kjøringen, er det ikke noen tvil om at vi har en utfordring i forhold til kartlegging. Vi må benytte oss av andre etater også, f.eks. Statsskogs folk. Vi må også benytte oss av dem som, f.eks. i Finnmark, følger med på reinsiden, og vi må bruke Statens naturoppsyns folk. Alle disse må få som oppgave at de også må følge med på barmarkskjøringen.

Når det gjelder å knytte en spesiell gebyrinntekt eller avgift for ulovlig kjøring til akkurat dette formålet, har jeg ikke hørt den ideen nevnt tidligere. Vi har ikke noen praksis for å øremerke den type avgifter.

S p ø r s m å l 1 9

Hill-Marta Solberg (A): «Den 18. juli 2002 sank en islandsk tråler utenfor Ballstad i Vestvågøy. Om bord er det betydelige mengder olje og frossenfisk. Den 22. august påla SFT rederiet å heve havaristen innen 15. oktober pga. forurensningsfaren. Miljøverndepartementet endret kravet til kun å fjerne oljen innen 15. oktober og å heve havaristen innen 1. mai 2003. Hittil har intet skjedd. Havaristen representerer en betydelig forurensningsfare i et sårbart område.

Hva vil statsråden gjøre for å få fjernet forurensningskilden snarest mulig?»

Statsråd Børge Brende: Det islandske skipet «Gudrun Gisladottir» grunnstøtte den 18. juni 2002 ved innløpet til Nappstraumen i Vestvågøy kommune i Lofoten. Morgenen etter sank skipet på ca. 40 m dyp. «Gudrun Gisladottir» hadde under havariet både frossen sildefilet, opptil 800 tonn, og oljeprodukter om bord.

Den største umiddelbare faren for forurensning fra skipet er knyttet til oljen. Akutte utslipp av olje vil representere en betydelig miljøtrussel for sjøfugl, nærliggende oppdrettsanlegg, sårbare strandområder og friluftsliv. Det er derfor viktig, bl.a. på bakgrunn av værforholdene i Lofoten, at faren for oljeforurensning fra havaristen fjernes så raskt som mulig. Fiskelasten utgjør også en forurensningsfare, men vurderes å utgjøre en mindre akutt miljøtrussel.

Rederiet er ansvarlig for den forurensningsfare som skipets olje og last utgjør. Miljøverndepartementet påla rederiet, som det vises til i spørsmålet, i klageavgjørelse av 20. september 2002, å tømme havaristen for olje innen i går, 15. oktober 2002. Videre ble fristen for å heve og fjerne hele vraket satt til 1. mai 2003.

Etter at departementet fattet sitt vedtak, har rederiet overdratt vraket til et bergingsfirma. Rederiet er imidlertid fortsatt ansvarlig i forhold til departementets pålegg. Bergingsfirmaet har nå presentert planer for å fjerne ol-

jen sammen med hele vraket i høst. Det er positivt at de ønsker å fjerne hele vraket, men disse planene må dokumenteres bedre for at Statens forurensningstilsyn skal kunne vurdere om den planlagte hevingsoperasjonen er gjennomførbar innen kort tid og forsvarlig ut fra miljøhensyn.

Statens forurensningstilsyn vil sørge for at både planleggingen og gjennomføringen av selve hevingsoperasjonen følges nøye og vurderes grundig. Dersom det viser seg at rederiets planer ikke er gjennomførbare, er det viktig at ingen tid går til spille, og at en statlig aksjon for å tømme oljen om bord iverksettes umiddelbart. Jeg har derfor bedt SFT starte nødvendige forberedelser til en slik statlig aksjon parallelt med at bergingsfirmaets hevingsplaner følges nøye.

Rederiet har nå hatt tre måneder på seg til å fjerne vraket, uten å ha foretatt seg noe. Departementet avgjorde klagen fra rederiet raskt, og det er svært viktig at rederiet i slike situasjoner tar ansvar, følger opp gitte vedtak og rydder opp etter seg.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg takker for svaret og er glad for at miljøvernministeren er så engasjert i å få denne saken løst.

Det er ingen tvil om at rederiet har spekulert i å la båten ligge. På grunn av forsikringsbestemmelsene er det slik at rederiet faktisk tjener penger på å la båten ligge fremfor å heve den. Og ved det eierskiftet som har funnet sted, gis det også en mulighet for ytterligere å trenere saken.

Mitt spørsmål er: Kan statsråden forsikre at det ikke vil bli gitt frister utover dem som allerede er satt når det gjelder kravet om å få hevet fartøyet?

Statsråd Børge Brende: Regjeringen vil ikke utsette fristene som er satt, nemlig at skipet i går skulle vært tømt for olje. Skipet skal tømmes for olje umiddelbart. Det rederiet nå gjennom bergingsselskapet har lagt på bordet, er en plan for å heve hele skipet med 800 tonn sild og olje. Disse planene må SFT gå nøyere igjennom. Man er ikke fornøyd med planene slik de foreløpig foreligger, men man skal ha en dialog de nærmeste dagene. Hvis man ikke kommer til enighet og får gjennomført dette meget raskt, vil staten tømme skipet for oljen, som er den akutte forurensningsfaren. Derfor bad jeg SFT i går om parallelt med den dialogen de har med selskapet for å få hevet hele skipet, som selvsagt er det beste, å planlegge for at staten skal tømme det for olje. Så hvis vi ikke kommer til enighet med rederiet om en heving, at den ikke tilfredsstillende de miljøkrav og sikkerhetskrav vi stiller, vil vi måtte tømme det.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg skjønner på statsråden at det er knyttet betydelig usikkerhet til de planene som den nye eieren har skissert for hvordan vraket skal heves. Det er bra at statsråden har satt i verk tiltak for at myndighetene skal ta ansvar for å få tømt fartøyet for olje. Mitt spørsmål er: Er det helt uaktuelt at myndighetene

også kan ta ansvaret for å få hevet fartøyet og så sende rekningen til eieren?

Statsråd Børge Brende: At forurenser betaler, er et prinsipp som gjelder også for dette området. Det er rederiets ansvar å få tømt skipet og få hevet det. Det har vi gitt pålegg om. Vi har gitt dem et pålegg om å tømme det for olje innen 15. oktober. Den fristen er oversittet av redieriet, og derfor starter vi nå planleggingen av en statlig aksjon. Samtidig sier redieriet at de vil heve skipet. Der har de en frist til neste år. Grunnen til at vi delte denne fristen i sin tid, var at det viktigste var å få tømt vraket for oljen, som er den akutte forurensningsfaren, og at det medfører en ikke ubetydelig risiko å få hevet skipet på denne tiden av året. For at man skal kunne gå i gang med disse planene, må vi ha god dokumentasjon og føle oss trygge på at dette blir gjennomført, og at det blir gjennomført på en skikkelig måte.

Jeg hadde denne saken på mitt bord i noen få uker. Jeg bestemte at skipet skulle tømmes, og jeg bestemte at det skulle heves. Det er faktisk en veldig offensiv holdning i forhold til denne type skipshavari, også offensiv i forhold til den praksis som har vært fulgt de siste årene.

Presidenten: Vi går nå tilbake til den ordinære spørsmålsrekkefølgen.

Spørsmål 1 vil bli besvart senere i møtet.

S p ø r s m å l 2

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg ønsker å stille finansministeren følgende spørsmål:

«I forbindelse med avhending av BV 202 fikk en rekke hjelpekorps, offentlige etater og øvrige norske frivillige organisasjoner tilbud om gavesalg til en pris av 1 000 kr pr. vogn. Disse har i ettertid fått krav om registreringsavgift på 8 359 kr pr. vogn nyere enn 1973-modell. For kjøperne føles dette urettferdig sett i lys av det positive arbeidet disse gjør.

Kan statsråden gi fritak for dette sett i forhold til den innsats disse vognene vil kunne gjøre for fellesskapets beste samt de restriksjoner vognens bruk har?»

Statsråd Per-Kristian Foss: Etter Stortingets vedtak om omregistreringsavgift skal det ved eierskifte betales avgift differensiert etter kjøretøytype og kjøretøyets alder og vekt.

BV 202 er en beltebil. Ut fra de angjeldende kjøretøyenes alder og under forutsetning av at totalvekten på kjøretøyene er mellom 3 000 og 4 000 kg vil det for 2002 være en avgiftssats på 8 359 kr.

I Stortingets vedtak om avgiften er det ikke gitt unntak fra avgiftsplikten for offentlige etater eller frivillige organisasjoner. Det er praksis for at det ved salg fra Forsvaret, som innebærer at kjøretøyet registreres på sivile kjennemerker, oppkreves omregistreringsavgift.

Jeg har fått opplyst fra Forsvarsdepartementet at det i tilbudet om gavesalg er opplyst til de potensielle kjøperne at kjøretøyene må registreres, og at det da vil påløpe

omregistreringsavgift. Jeg finner på dette grunnlaget ikke å vurdere dispensasjon fra avgiftsplikten i dette tilfelle.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg takker for svaret, som for undertegnede og ikke minst for dem som har kjøpt BV 202 for å gjøre en jobb til fellesskapets beste, bl.a. ved å redde liv, er en stor skuffelse. Dette var vogner som Forsvaret ikke lenger hadde behov for og man bestilte skrotning av ca. 2 000 BV 202. Dette synes bl.a. undertegnede var feil bruk av fellesskapets ressurser. Skrotningen ble etter en del arbeid stoppet, og BV 202 ble lagt ut for salg i tre faser: Gavesalg, direkte salg og delesalg. Inn under gavesalg ble følgende vurdert: hjelpekorps, offentlige etater og øvrige norske frivillige organisasjoner. Ved gavesalg er det ikke lov med videresalg, ei heller økonomiske inntekter. Det er et svært begrenset område å kjøre i, en lav bruksfrekvens m.m. Dette skulle tilsi at det skulle være mulig å bruke dispensasjonsmulighetene i avgiftsvedtakets § 4, selv om økonomiske, sosiale eller humanitære forhold ikke alene gir grunnlag for dispensasjon.

Ser ikke statsråden at f.eks. Røde Kors ikke kan sammenlignes med andre mer næringsrelaterte kjøpere og derfor bør få redusert avgift?

Statsråd Per-Kristian Foss: Jo, men nettopp det representanten nevnte fra paragrafen, understreker at det ikke er praksis å gi fritak for omregistreringsavgift ved salg eller gavesalg til frivillige organisasjoner. Det har Stortinget selv hånd om. Jeg følger den unntaksbestemmelse Stortinget selv har vedtatt, og er opptatt av å følge en entydig praksis på dette området.

Jeg takker for redegjørelsen om hvordan gavesalget kom til, men dette dreier seg altså om omregistreringsavgift og er et annet spørsmål.

Per Roar Bredvold (FrP): § 4 omhandler at dette ikke alene er det som skal til, men det må vel være mulig å tenke på disse tingene.

Tidligere var beltevognen omtalt som motorredskap og derfor var det ikke avgift. Dette er vogner som er spesielle. De er plomber til en maksimal hastighet på 40 km/t, og det er et begrenset bruksområde for dem. Derfor vil jeg jobbe videre med denne saken, slik at disse vognene kommer inn under en annen paragraf og på den måten blir fritatt for avgift. Slik som det nå er blitt, er dette inntekter for staten i stedet for utgifter i forbindelse med skrottingen. Det synes jeg også burde telle i denne saken.

Statsråd Per-Kristian Foss: Enhver omregistrering er inntekt for staten. Det har Stortinget vedtatt. Det er representanten Bredvold selv ansvarlig for.

Det er mulig man kan jobbe for nye paragrafer. Jeg skal være ydmyk for ethvert stortingsvedtak som åpner for et mer generelt fritak, men så lenge bestemmelsen er såpass begrenset som den er, og representanten har selv referert den, er det viktig at forvaltningen følger en entydig praksis.

Jeg oppfatter at mitt svar er i tråd med den praksis som hittil er fulgt også i lignende tilfeller.

S p ø r s m å l 3

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg har et spørsmål til vår ærede justisminister:

«Næringsdrivende over hele landet som har asylmottak lokalisert i nærheten av sine virksomheter, rundstjelles av asylsøkere. Folkestad Mat i Våler i Østfold opplevde at tyveriene eksploderte etter at asylmottakene på Kasper og Nordbybråten ble etablert. Til tross for egne kostbare tiltak er svinnet betydelig og kan bety kroken på døra for mange næringsdrivende.

Hva vil statsråden foreta seg for å avhjelpe situasjonen?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Først og fremst vil jeg fastslå at kriminell aktivitet som den som rammer Folkestad Mat i Våler, er alvorlig og uakseptabel uansett hvem som begår den. Kriminalitet i forbindelse med asylmottak og kriminelle asylsøkere er noe både jeg og kommunalminister Solberg er og har vært opptatt av over lengre tid. Både Justisdepartementet/Politidirektoratet og Kommunal- og regionaldepartementet/Utlendingsdirektoratet har siden begynnelsen av året jobbet med forskjellige tiltak. Dette arbeidet er viktig fordi asylsøkere er personer som har søkt om en nødhavn og dermed bedt om å få bli en del av det norske samfunn med dets rettigheter og plikter.

Tiltakene kan deles inn i tre hovedbolker:

- økt samarbeid mellom Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet i forbindelse med ny transittordning/etablering av mottak og kriminalitetsforebyggende tiltak i den forbindelse
- styrke samarbeidet mellom driftsoperatør og lokalt politi
- effektivisere saksbehandlingen i saker vedrørende kriminelle asylsøkere

Utlendingsdirektoratet har på oppdrag fra Kommunaldepartementet og i nært samarbeid med Politidirektoratet utarbeidet et forslag til en ny ordning for transittmottak. Bakgrunnen er at asylsakene skal kunne behandles raskest mulig, og med en differensiering av asylsøkerne ut fra hvorvidt søknadene er antatt ubegrunnede eller ei. En av de viktigste forutsetningene for en ny ordning for transittmottak har vært trygghet og sikkerhet for lokalbefolkningen rundt transittmottakene.

I forbindelse med planene om etablering av en såkalt ventetransitt, altså mottak for personer med antatt ubegrunnede søknader i påvente av vedtak og effektivering av vedtak, har Politidirektoratet i samarbeid med Agder politidistrikt levert en konsekvensanalyse. Det er enighet om at sikkerheten innad i leiren og for nærmiljøet er avgjørende for en slik etablering, og at driftsoperatør, ved hjelp av egne vaktmannskaper, skal sikre mottaket, herunder kontroll med inn- og utpassering. Samarbeidet mellom driftsoperatør og lokalt politi er avgjørende for å motvirke kriminalitet i forbindelse med asylmottak og

etablering av nye mottak. Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet har derfor i fellesskap igangsatt et arbeid for å sikre dette samarbeidet. Jeg kan her nevne at det er løpende kontakt mellom Politidirektoratet, Østfold politidistrikt og Utlendingsdirektoratet for å bekjempe problemene med kriminaliteten rundt mottakene i Våler, som representanten tar opp.

Det tredje tiltaket jeg vil nevne er effektiviseringen og prioriteringen av saksbehandlingen i saker vedrørende kriminelle asylsøkere. På initiativ fra Politidirektoratet er en revidering og nyttigivelse av en håndbok for politiets og Utlendingsdirektoratets saksbehandling av disse sakene iverksatt, og den forventes avsluttet ved årsskiftet. Hovedfokus ved revideringen er erkjennelsen av behovet for en hurtig og effektiv saksbehandling med dertil påfølgende uttransport i saker vedrørende kriminelle asylsøkere.

La meg også tilføye at asylinstituttet skal være en nødhavn for dem som trenger beskyttelse. Det må ikke være en beskyttelse av verken asylturisme eller det mindretall som begår den kriminaliteten som representanten Hedstrøm har tatt opp i sitt spørsmål.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg takker statsråden for svaret. Det er positivt at det jobbes på bred basis, og tverrdepartementalt, for å finne løsninger på disse problemene. Etter hva jeg har forstått, gjør man mye for å kontrollere innad i asylmottakene og ved inn- og utpassasje av mottakene. Man jobber nå med en egen mobil vaktpatrulje som har hatt suksess i Lier, og det etableres også nå en for Østfold. Det er det ene. Jeg føler vel at vi kanskje må gjøre noe mer for å hjelpe de næringsdrivende, som tross alt skal leve av egen virksomhet, og lokalbefolkningen, som også utsettes for mye vinningskriminalitet. Dette eksploderer jo ofte etter at mottakene blir etablert.

Vi er jo nå i en budsjetttid. Kunne én måte å gå frem på være å styrke de lokale politidistriktene med nye ressurser, slik at de kan sette dette inn i en helhetlig vurdering når det gjelder all kriminalitet, for å få en bedre nytte/kost-effekt?

Statsråd Odd Einar Dørum: Generelt skal politiet bekjempe enhver kriminalitet. Det er også slik at politiet, bl.a. etter en avtale med Fremskrittspartiet i revidert nasjonalbudsjett, har en egen innsats som går på grensenære områder, og Våler er jo en slik del av landet hvor man da utover det som er tatt opp av representanten, ønsker å fange opp mennesker som er på vei inn i landet. For vi vet at de da har identitetspapirer, mens når de kommer til det stedet hvor de registreres, har de fleste av dem nesten ikke papirer. Så det er en effektivisering av innsatsen.

Jeg har selv diskutert med lokalbefolkningen og med politiet ved et av de større mottakene her på Østlandet, og konstatert at det store flertallet av dem som er i mottakene er lovlidige og skikkelige, men at det er et mindretall som opptrer på den måten som representanten Hedstrøm bekrefter. Da er hele poenget med det som er trukket fram her, at utlendingsmyndighetene, de som dri-

ver mottakene, og politiet, kjenner hverandre så godt og kan reagere så presist at det blir slått ned på dette, at saksbehandlingen deretter er effektiv, og at de som da ikke skal være her, blir sendt ut omgående. Det er den beste trygghet vi kan gi befolkningen.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg takker statsråden for tilleggs svaret. Jeg er helt enig med statsråden i at det er en liten, hard kjerne vinningskriminelle og gjengangere som står for en stor prosentuell andel av de kriminelle handlingene. Jeg ville da luften dette med statsråden: Hvis disse personene blir pågrepet flere ganger, kunne det være en idé å plassere dem i såkalte lukkede transittmottak inntil de får sone sin straff i Norge, eller sone i opprinnelseslandet, i de landene vi har utleveringsavtale med?

Statsråd Odd Einar Dørum: Hvis man blir pågrepet på en slik måte at kriminaliteten er alvorlig, så har vi jo varetektsinstituttet i dette landet. Jeg vil ikke gå inn på andre sider ved det.

Mitt formål er å gjøre det klart at hvis man slår ned på dette, så har det også en klart forebyggende effekt. Da vet man at man ikke slipper så lett til. Så jeg tror på bredde av tiltakene. Vi vet jo at dette stort sett handler om grupper mennesker med bakgrunn i det tidligere Sovjetunionen, og da handler det også om det politisamarbeid som vi har rundt Østersjøen. Vi har også et politisamarbeid med Russland, og det handler om at vi faktisk er effektive.

Jeg tror at noe av problemene har vært at Utlendingsdirektoratet og politiet ikke har samarbeidet nok en del steder, fordi de har stått overfor nye utfordringer. Det er ikke alltid at en lensmann på bygda er vant til en utfordring som denne. Men de tar utfordringen i politiet, de tar den også i utlendingsmyndighetene, og det er dette jeg nå venter meg resultater av.

Jeg vil forsikre representanten om at jeg kommer til å følge med i bildet, for denne strømmen av hardkokte kriminelle skal ikke få ødelegge for dem som har behov for en nødhavn i Norge, eller for dem som driver rettmessig næring og blir herjet med.

S p ø r s m å l 4

John I. Alvheim (FrP): Jeg har følgende spørsmål til den ærede helseminister:

«Fra par der mannen har vært cancerpasient og som ønsker å benytte seg av tidligere uttatte og nedfrosne egg for å kunne bli foreldre, har jeg fått opplysninger om at sykehusene ikke lenger tilbakesetter disse. Det sies at Stortinget ikke har fattet vedtak om hvorvidt slikt forsøk skal være del av tidligere forsøk eller et nytt forsøk.

Vil statsråden sørge for at det blir brakt klarhet i saken, slik at par med allerede nedfrosne egg får vite hvordan de skal forholde seg?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Ved behandling av vidert nasjonalbudsjett har Stortinget gjeninnført en ord-

ning med dekning av utgifter til medisinsk behandling ved offentlig poliklinikk og legemidler ved assistert befruktning. Ordningen gir en utgiftsdekning for inntil tre forsøk og innebærer at pasienten må betale en engangs egenandel på 18 000 kr. Beløpet fremkommer ved at pasienten selv må dekke utgifter til legemidler for inntil 15 000 kr, og 3 000 kr for behandling ved offentlig poliklinikk. Utgifter til legemidler som overstiger 15 000 kr dekkes i sin helhet via folketrygden som bidrag. Ordningen er gitt tilbakevirkende kraft fra 1. januar 2002.

Det har vært flere spørsmål ved praktiseringen av den nye egenbetalingsordningen. Departementet er derfor i ferd med å avklare disse spørsmålene i et brev til landets sykehus og regionale helseforetak. En av problemstillingene har vært hva som menes med «et forsøk». Jeg er innstilt på å legge til grunn at et forsøk defineres som en teknisk fullført behandling med uthenting og tilbakesetting av egg i kvinnens livmor.

Ved et egguttak vil flere egg kunne bli befruktet, og noen vil kunne fryses ned til senere bruk. Senere bruk av slike frosne egg skal etter mitt syn være å anse som en del av en teknisk fullført behandling, med andre ord som en del av «et forsøk» som definert i egenbetalingsordningen. Innsetting av frosne egg blir etter dette ikke å anse som et nytt forsøk.

Par som av medisinske grunner må nytte frosne egg vil da kunne komme inn under ordningen med redusert egenbetaling for assistert befruktning. Dette vil også kunne medføre at færre befruktete egg blir destruert, noe som er et viktig siktemål. Jeg vil derfor presisere dette overfor landets sykehus i det brevet jeg nevnte.

John I. Alvheim (FrP): Jeg takker helseministeren for det positive svaret. Det var akkurat slik jeg også trodde det var. Men tydeligvis er det enkelte sykehus som ikke er orientert om hvordan dette skal gjøres, i og med at flere ektepar som har kontaktet meg, har gitt tilbakemelding om at man sier nei, og at man må starte med egenbetaling i forhold til den ordningen som nå gjelder. Jeg er glad for at helseministeren nå vil ta initiativ til å informere sykehusene om at dette skal regnes som ett og samme forsøk, med de egenbetalingene som gjelder.

Da er jeg veldig godt fornøyd med svaret og trenger ikke tid til noe oppfølgingsspørsmål.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Da er statsråden også veldig godt fornøyd og trenger ikke tid til noe tilleggs-svar.

Presidenten: Det var en grei avklaring av spørsmål 4.

S p ø r s m å l 5

Svein Roald Hansen (A): Jeg har et spørsmål til helseministeren:

«Psykisk Helsevern Østfold Helseforetak har gitt beskjed til Østfold fylkeskommune at det ikke vil fortsette det økonomiske samarbeidet med fylkets barnevern basert på de statlige midlene til psykisk helsevern. Dette

økonomiske samarbeidet er forankret i St.meld. nr. 25 for 1996-1997 og i de godkjente fylkeskommunale planene for styrking av det psykiske helsevernet.

Hva vil statsråden gjøre for at helseforetaket skal legge disse styringsdokumentene til grunn for sitt arbeid på dette området?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: St.meld. nr. 25 for 1996-97, Åpenhet og helhet, gav en helhetlig beskrivelse og tilstandsvurdering av tjenestetilbudet innen psykisk helsevern. Meldingen påpekte særlig betydningen av samarbeid mellom barne- og ungdomspsykiatrien og det fylkeskommunale barnevernet. Det har historisk vist seg å være stor mangel på slikt samarbeid mellom disse to tjenestene, og i meldingen har departementet uttrykt at tiltak som styrker samarbeidet mellom de to tjenestene, skal prioriteres.

De to tjenestene ivaretar ulike behov og er hjemlet i henholdsvis barnevernslovgivningen og helsetjenestelovgivningen. Likevel er det mange grenseflater mellom tjenestene, og for mange barn og unge er det avgjørende at disse to tjenestene samarbeider og er samordnet i det tilbudet som ytes den enkelte. Poliklinikkene innen psykisk helsevern for barn og unge må styrke samarbeidet med bl.a. barnevernet, og en del av kapasitetsveksten må skje ved at det ytes konsultasjon og veiledning til samarbeidende tjenester.

Stortingsmeldingen er videre fulgt opp gjennom St.prp. nr. 63 for 1997-98, Om opptrappingsplan for psykisk helse, og med rundskriv til kommunene og spesialisthelsetjenesten hvor signalene om å styrke samarbeidet mellom barnevernet og barne- og ungdomspsykiatri er tydelige. Det er i disse dokumenter ikke angitt samarbeidsmodeller og heller ikke knyttet finansiering til spesielle løsninger. Styringsbudskapet til kommunene og til de nå regionale helseforetakene er også klart, og jeg legger til grunn at de regionale helseforetakene følger opp dette. De fylkeskommunale planene er forutsatt å være grunnlagsdokumenter i foretakenes arbeid med å styrke denne delen av helsetjenesten. Planene er ikke med dette statiske, men må justeres i tråd med utviklingen av det psykiske helsevern.

Østfold fylkeskommune har tatt opp spørsmålet om det økonomiske samarbeidet mellom disse to tjenestene med departementet. Departementet har derfor i et brev til Østfold fylkeskommune og Helse Øst forutsatt at de nødvendige tiltak følges opp fra begge parter for de aktuelle klienter i denne aktuelle saken. Helse Øst har redegjort for departementet at samarbeidet mellom barne- og ungdomspsykiatrien og barnevernet med dette vedtaket ikke er avsluttet, men at samarbeidet må være på det faglige plan og ikke gjennom overføring av økonomiske midler. Jeg forutsetter at det nødvendige samarbeid mellom barne- og ungdomspsykiatrien og barnevernet som bl.a. er beskrevet i disse sentrale helsepolitiske styringsdokumentene, følges opp på en hensiktsmessig måte og med hensynet til de aktuelle pasientene som det helt sentrale fokus.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Svein Roald Hansen (A): Innebærer svaret at helseforetaket bare skal gi faglig veiledning, og at man ikke skal benytte noen av de midlene man har i opptrappingsplanen for psykiatri? Dette lå jo til grunn for det samarbeidet som var mellom barnevernstjenesten og det psykiske helsevernet så lenge fylkeskommunen hadde det felles ansvaret. Det sier seg selv at et såpass stort beløp som her faller ut – 3,4 mill. kr lå i planene fra disse opptrappingsmidlene – jo vil ha betydning for barnevernets evne til å ta seg av de klientene som er inne i samarbeidet.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det ligger i svaret at jeg forutsetter at de klare føringene som ligger i styringsdokumentene, blir fulgt opp av det regionale helseforetaket. Det er bl.a. en forutsetning at en del av kapasitetsveksten innenfor poliklinikkene for psykisk helsevern for barn og unge skal skje ved at det ytes konsultasjon og veiledning til samarbeidende tjenester.

Men det ligger ikke spesielle nasjonale føringer på helseforetakene om spesifikke samarbeidsmodeller, eller at de skal overføre penger fra sine budsjetter til barnevernet. Det vil jeg heller ikke kreve i denne sammenheng, fordi det ikke er forankret i disse styringsdokumentene. Hvis foretaket derimot skulle komme til at man ønsker å gjøre det, er det intet til hinder for at man kan det.

Svein Roald Hansen (A): Jeg hører hva statsråden sier og synes det er synd at helseforetakene ikke følger opp i hvert fall det samarbeidet som er satt i gang, og som innebærer det man i dag vil kalle en økonomisk overføring, siden staten har overtatt ansvaret for spesialisttjenestene.

Jeg har forståelse for statsrådens problem med – innenfor en ny styringsmodell – å legge klare føringer for dette. Men jeg hadde håpet at det kunne gis det vi vel kaller et politisk signal om at i hvert fall de tiltakene som er i gang, ikke bør bli avbrutt – heller ikke de delene av det som vil innebære at man deler på de midlene som er gitt til opptrappingen av satsingen på psykiatri.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det politiske signal som er forankret i de dokumentene jeg nevnte, er klart og utvetydig: Det skal samarbeides, og det skal samarbeides tettere. Men det ligger altså ikke et pålegg om at man skal bruke midler fra psykiatriplanen på barnevernet. Den muligheten og den friheten har man, men det er ikke et krav.

Jeg vil minne om at dette er øremerkede midler bevilget av Stortinget til psykiatri. Det innebærer at de 3,4 mill. kr som representanten Svein Roald Hansen refererte til, jo vil bli brukt til barn og unge i Østfold med psykiske lidelser. Det synes jeg må være det avgjørende i denne sammenheng.

S p ø r s m å l 6

Signe Øye (A): Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Nesten annethvert legekantor i Fredrikstad tar mellom 35 og 50 kr for en resept som skal være gratis. Et par legekantor nekter konsekvent å skrive ut medikamenter pasientene bruker jevnlig, uten at vedkommende først kommer til konsultasjon. Noen tar også doble egenandeler dersom pasienten under en konsultasjon tar opp flere problemer. Flere av legene sier at regelverket er uklart.

Hva vil statsråden foreta seg slik at legene følger retningslinjene og pasientene ikke betaler mer enn de skal?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Takstsystemet for legene er et resultat av de årlige forhandlingene mellom staten og Kommunenes Sentralforbund på den ene siden og Legeforeningen på den andre. Forhandlingsresultatet er bindende for den enkelte lege som er medlem av Legeforeningen. Også gjennom de individuelle fastlegeavtalene mellom kommunene og legene slås det fast at denne normaltariffen skal følges. Både Legeforeningen og kommunene har som avtaleparter et selvstendig ansvar for å se til at legene forholder seg til dette.

Av praktiske grunner, og etter Legeforeningens ønske, er det trygden og ikke pasienten som betaler for det som kalles «enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning ved brev eller telefon». Når telefonkonsultasjon i noen tilfeller resulterer i at legen skriver ut en resept til pasienten, omfattes dette av godtgjøringen for selve kontakten, på samme måte som ved en vanlig konsultasjon. Når pasienten senere henter den ferdig utskrevne resepten på legekantoret, innebærer ikke denne utleveringen noe arbeid som skal godtgjøres særskilt. Dette har nå i flere år vært meget klart presisert i tariffen og er vel kjent blant legene. Men selv om jeg tror det har skjedd en klar forbedring i etterlevingen av bestemmelsen, er det nok fortsatt enkelte leger som har vanskelig for å legge om en gammel og innarbeidet praksis på dette området.

Like klart er det at pasienten ikke kan avkreves mer enn én egenandel for en og samme konsultasjon, uansett hvor mange eller hvor omfattende problemstillinger som tas opp. Jeg tror dette, slik det vel også framgår av spørsmålet, ikke er en særlig utbredt praksis. Derimot kan det nok en og annen gang forekomme at pasienten tar opp så mange spørsmål under konsultasjonen, uten å ha nevnt dem ved bestilling av timen, at legen av hensyn til ventende pasienter finner å måtte foreslå en ny time for å komme gjennom alt. Men normalt vil jeg tro at legen vil strekke seg langt for å yte best mulig hjelp der og da.

Trygdeetaten forvalter refusjonssystemet og legger ned et betydelig arbeid med å kontrollere legenes refusjonsregninger. Etaten er ikke i like direkte inngrep med hva legene krever i egenandel av pasientene. Etaten har likevel den siste tiden i større grad gått inn i dette. Fylkestyret i Østfold har her gått i spissen. I den grad ulovlige egenandeler føres opp på kvitteringskortet

og dermed inngår i grunnlaget for frikort, har dette direkte tilknytning til trygdens refusjonsordninger. Når oppgjørskontoret oppdager en slik ulovlig takstbruk, sendes det melding om dette til legen med kopi til kommunen, og legen varsles om at en fortsettelse av takstbruken kan få betydning for hans eller hennes avtale med trygdekantoret. Takstsystemet kan nok være komplisert på noen områder. Men både når det gjelder de såkalte telefonreseptene og de tilfeller der pasienten tar opp flere problemstillinger under samme konsultasjon, tror jeg regelverket er klart nok. Jeg vil også nevne at vi ved årets forhandlinger fikk til en regulering av administrative gebyrer og betalingen for diverse forbruksmaterielle, for å unngå at pasienten skal stilles overfor klart urimelige, og i noen tilfeller ulovlige, priser.

Når det gjelder fornying av resept, må det imidlertid understrekes at det må være opp til legens faglige skjønn hvorvidt han finner det nødvendig med en konsultasjon eller ikke. Det kan være godt begrunnet, og det er bare legen selv som kan avgjøre det spørsmålet. Med den travle hverdagen de fleste legene opplever, tror jeg de færreste har interesse av å innkalle pasienten til en konsultasjon som reelt sett er unødvendig.

På bakgrunn av den oppmerksomhet avtalepartene har rettet mot disse problemstillingene, trygdeetatens økte innsats og pasientens økte forbrukermakt gjennom fastlegeordningen, hvor man faktisk kan bytte lege hvis man er misfornøyd, ser jeg optimistisk på mulighetene for å oppnå størst mulig ryddighet i legenes omgang med egenandelene. Departementet vil for sin del følge opp dette, bl.a. i kontakt med partene i takstforhandlingene.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Det virker på meg, selv om statsråden sier at han vil følge dette opp, at man er litt defensiv i forhold til at det her skjer en del ting som er ganske uakseptable. For Arbeiderpartiet er det i hvert fall veldig viktig at vi ivaretar den svake part, og den svake part her er pasienten. Det er jo ikke slik at enhver pasient kan ta en diskusjon med sin lege om takstsystemet. Det er selvsagt for komplisert.

Nå er det slik at dette som er avdekket i Fredrikstad, gjelder bare en kommune. Likevel betyr dette ganske mange penger for pasientene. Spesielt ille er det for kronikerne, som er storforbrukere av legetjenester og som kanskje oppsøker lege mange ganger med samme spørsmål. Derfor vil jeg spørre statsråden: Mener statsråden at det er sannsynlig at dette problemet som har kommet fram i Fredrikstad, og som er stort, gjelder for hele landet?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det framgikk av mitt første svar at min vurdering er at med et så klart og tydelig regelverk som jeg mener vi har, og med den kunnskap om regelverket som er til stede hos partene, bør ikke dette være noe omfattende problem. Men det som er avdekket i Fredrikstad, og som Fylkestyret i Østfold har gått tungt inn i, tilsier at både trygdeetaten og departementet som part i takstforhandlingene bør ha et våkent blikk i oppfølgingen av dette. Det vil vi ha.

Hensynet til den svake part, som representanten Øye pekte på, er selvfølgelig veldig viktig her, men det er også viktig at det skal være en ryddig praktisering av et regelverk som involverer ganske store ressurser av samfunnets felles ressurser.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Det er positivt at statsråden nå sier at man vil gå noe nærmere inn i dette. For selv om Østfold har vært et av foregangsfylkene i landet, er det faktisk slik at selv om de der har tatt stikkprøvekontroller som skulle forhindre at avtaleverket ikke ble overholdt, har det skjedd ganske mange feil innenfor Fredrikstad kommune som Fredrikstad-pressen nå har tatt tak i.

Nå sier fylkesdirektøren at de vil granske egenandelskortene. Om det gjelder alle, vet ikke jeg. Men det betyr i hvert fall at de går et skritt lenger, og at de stikkprøvekontrollene som de gjorde, ikke var gode nok.

Når det gjelder fastlegeordningen, er jeg tilhenger av den. Jeg mener at vi ikke skal måtte skifte fastlege selv om legen driver en gammel og innarbeidet praksis, og at vi ikke kan akseptere at det skjer.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg tror representanten Øye og jeg er helt enige om at en praksis i strid med den tariffen som partene og den enkelte lege er både moralsk og juridisk forpliktet på, er uakseptabel og må slås ned på i den grad man klarer å avdekke det. Det er eksempelet fra Østfold et uttrykk for.

Og som sagt: Vi vil fortsette å foreholde partene i takstforhandlingene dette, og vi vil støtte det økte fokus som trykdeetaten har på dette. Jeg vil også ta opp med Rikstrykdeverket hvorvidt erfaringene fra Østfold tilsier at Rikstrykdeverket bør revurdere sine kontrollstrategier.

S p ø r s m å l 7

Morten Lund (Sp): Jeg vil få stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Den psykiatriske sykehusavdeling på Fosen er blitt nedlagt med virkning fra 1. oktober. Vedtaket er gjort av direktøren for helseforetaket uten at folkevalgte og representanter for brukerne er gitt anledning til å uttale seg, slik Stortinget har bestemt. Senteret kan vise til særdeles stor pårørende- og pasienttilfredshet og svært rimelig drift. Helseansvarlige på Fosen mener det nå vil bli et langt dårligere tilbud til en stor gruppe pasienter.

Kan dette vedtaket om nedlegging regnes som gyldig?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Representanten Lund stiller spørsmål om beslutningen som er gjort i Helse Midt-Norge om Åfjord bo- og behandlingssenter, er gyldig. Jeg oppfatter at spørsmålet særlig er knyttet til om det regionale helseforetaket har formell kompetanse til å ta denne type avgjørelser. Det skal jeg svare på. Ofte henger formaliteter og realiteter sammen. Jeg skal derfor også gi noen kommentarer til sakens innhold.

Åfjord bo- og behandlingssenter er en institusjon som eies av Åfjord kommune, ikke av helseforetaket. Åfjord bo- og behandlingssenter er tidligere drevet etter driftsavtale med Sør-Trøndelag fylkeskommune, en avtale helseforetaket har overtatt. Foretaket har valgt ikke å fornye avtalen, og de pasienter som spesialisthelsetjenesten har et ansvar for, er gitt et tilbud ved andre behandlingssenheter.

Når det gjelder spørsmålet om gyldighet, minner jeg om at helseforetaksloven fastslår at saker av viktighet skal legges fram for departementet. Dette er en klar markering av at hovedlinjene i helsepolitikken fremdeles skal være under politisk styring. Det betyr ikke nødvendigvis at mange enkeltsaker må legges opp til departementet. Ideelt bør den departementale styringen skje gjennom at hovedlinjene trekkes opp i planbeslutninger, og at foretakene har plikt til at gjennomføringstiltakene skjer innenfor disse rammene. Dette er det opplegget som følges på psykiatriområdet. Her er det fra slutten av 1990-tallet etablert et system med fylkesvise planer for opptrapping av psykiatrien, som også ble underlagt departemental godkjenning.

Etter sykehushsreformen er det åpnet for at de regionale helseforetakene kan vurdere om nye løsninger på tvers av fylkesgrensene kan gi en bedre realisering av opptrappingsplanen, men utgangspunktet er fremdeles de godkjente fylkesplanene.

Planen for Sør-Trøndelag fylke ble godkjent gjennom brev fra departementet av henholdsvis 10. mai 2001 og 24. september 2001. Når det gjelder løsning for det distriktspsykiatriske tilbudet for Fosen-området, er det i godkjenningsbrevene og i styringsdokumentet til Helse Midt-Norge for 2002 forutsatt at det skal skje en supplerende vurdering som også inkluderer et alternativ basert på et sterkere samarbeid med Nord-Trøndelag. Helse Midt-Norge har opplyst at denne problemstillingen vil bli besvart i 2003. Når dette grunnlaget foreligger, vil det måtte vurderes om den aktuelle beslutningen ligger innenfor den beslutningskompetanse som er tillagt det regionale helseforetaket eller om det foreligger forhold i saken som tilsier at endelig beslutning må tas av departementet. I denne vurderingen vil det være viktig hvordan den aktuelle løsningen forholder seg til den godkjente psykiatriplanen.

Helt avgjørende for meg er at den varige løsningen som man her sikter inn mot for Fosen-regionen, på en god måte oppfyller befolkningens behov for behandling og oppfølging. Det er dette som er mitt politiske ansvar.

Opplegget som nå gjennomføres, er altså midlertidig. For meg er det avgjørende at det i denne overgangsperioden blir gitt behandling og oppfølging av de aktuelle pasientene på en fullgod måte. Dersom det skjer, finner jeg ikke at det er grunnlag for å hevde at det opplegg som følges i overgangsperioden, på noen måte skulle være ugyldig. Jeg har fått bekreftet fra Helse Midt-Norge at dette er tilfellet, men departementet vil forsikre seg om at denne forutsetningen blir ivaretatt ved å be fylkeslegen i Sør-Trøndelag undersøke saken nærmere. (Presidenten klubber.) Kan jeg få lov til å avslutte?

Presidenten: Statsråden kan godt avslutte, men presidenten minner om forretningsordenens bestemmelse om at svarene skal holdes innenfor 3 minutter.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Da avslutter jeg med dette.

Morten Lund (Sp): Min bekymring går ikke på om departementet er spurt eller ikke, men på at brukerne og de lokale folkevalgte ikke er spurt, slik som Stortinget har understreket, og som også Regjeringen da staten overtok, lovt under stortingsbehandlingen. I tillegg er det slik at vi mister et veldig godt tilbud på Fosen. De helseansvarlige ser at det tilbudet som skal være en erstatning, og som statsråden sier er midlertidig, er dårligere, og det kommer antakelig ikke til å bli brukt av de klientene som en her snakker om. I tillegg er det et billig tilbud. Det at det nå eventuelt midlertidig blir en nedlegging, vil føre til at en mister kompetanse, og det blir også vanskeligere å bygge opp igjen dette.

Direktøren for helseforetaket hoppet bukk over brukerne, de lokale folkevalgte og de ansatte. De fikk ingen orientering om hva som skjedde, de fikk en muntlig beskjed seks uker før stenging. Jeg synes det er dramatisk hvis det er slik at statsråden sier at dette er ok. Dette er ikke en saksbehandling som er i samsvar med det som Stortinget har sagt, og som departementet har lovt i Stortinget.

Statsråd Dagfinn Høybråten: La meg først si at jeg fullt ut deler representanten Lunds fokusering på dette spørsmålet: Blir pasientene i denne regionen tilgodesett med et behandlingstilbud som er fullgodt i overgangsperioden? Jeg har fått forsikringer fra Helse Midt-Norge om at så er tilfellet. Men for ytterligere å få en vurdering av det, vil jeg altså be fylkeslegen, som er tilsynsmyndighet, om en vurdering av dette. Så det spørsmålet er jeg ikke ferdig med å besvare.

Når det gjelder spørsmålet om saksbehandling, gikk jeg primært inn i forankringen i de fylkesvise psykiatriplanene, og i det beslutningssystemet som gjelder for foretakene. Men jeg vil si at når det gjelder utformingen av det permanente tilbudet for denne regionen, er det min oppfatning at man har en aktiv dialog og medvirkning med alle parter, slik representanten Lund peker på.

Morten Lund (Sp): Det bekymrer meg at det som statsråden nå sier, at det skal sjekkes om tilbudet blir like godt, ikke ble gjort før stengningen skjedde, for dette er dramatisk. Og som sagt, fagfolk vil forsvinne.

Men denne saken er også av prinsipiell karakter. Hvor langt kan administrasjonen i et helseforetak gå når det gjelder å legge ned tilbud? Jeg mener det er godt beskrevet i forbindelse med saker som Stortinget har hatt til behandling, og det som har vært sagt i innstillingen: Brukerne skal være med, og de lokale folkevalgte skal i det minste få lov til å gi sine signaler. Det har ikke blitt gjort

i dette tilfellet. Hvis saken passerer, kan vi kanskje oppleve at Røros Sykehus kan bli nedlagt uten at de instanse-ne vi snakker om, har fått sagt meningen sin.

De prosedyrene som er beskrevet i de dokumentene jeg nevner, dreier seg om hvordan en plan skal fastlegges, og hvordan den skal endres. Dette er en forandring av en plan som var under arbeid, men som midlertidig var godkjent av departementet. (Presidenten klubber.) Kan en vedtatt plan endres uten at det som Stortinget har presisert, blir fullført?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Dette er ikke noe vedtak om å endre planen. Det er en oppfølging av føringer departementet har gitt om å vurdere alternative løsninger for en region. Det fremgår av de brev jeg har referert til. Det er heller ikke slik at dette er nedleggelse av et sykehus eller en sykehusavdeling. Dette er en enhet som meg bekjent ikke har behandlerkompetanse i form av psykiatere, psykologer osv., så det er en enhet på et relativt lavt faglig nivå vi snakker om.

I det jeg har sagt, ligger det også at Helse Midt-Norge i den kommende prosessen må ha sikkerhet for at tiltakene som besluttes, er gjennomført i en god dialog og med medvirkning fra alle involverte. I det ligger det et klart uttrykk for at jeg ikke synes at prosessen fram til den slutningen som man har truffet på midlertidig basis, har vært fullgodt i forhold til de kravene som jeg her gir uttrykk for.

S p ø r s m å l 8

Linda Cathrine Hofstad (H): «Forskning viser at én av ti er utsatt for seksuelle overgrep. Ved Modum Bad i Vikersund finnes det innleggelsestilbud for ofrene, men ventelisten er veldig lang. På grunn av dette er mange incestutsatte uten tilbud.

Hvilket arbeid gjøres fra departementets side for sikre behandlingstilbud for incestutsatte?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Incestutsatte med posttraumatiske lidelser får behandlingstilbud innen psykisk helsevern for barn, unge og voksne. Fra statens side satses det på kompetanseheving både i tilknytning til seksuelle overgrep og i tilknytning til traumeutsatte personer. I tillegg til dette har Regjeringen i statsbudsjettet for 2003 foreslått å øke tilskuddet til Modum Bad med 6,8 mill. kr. Det er en reell økning på til sammen 4 mill. kr, som bl.a. skal styrke behandlingstilbudet til overgrepsofre nettopp ved Modum Bad.

Som et ledd i opptrappingsplanen for psykisk helse har departementet i perioden 2000–2002 gjennom prosjektet «Støtte til seksuelt misbrukte barn» gjort en spesiell innsats for å forbedre tilbudet om utredning, diagnostisering, behandling og støtte til denne gruppen og deres pårørende. Det skal skje gjennom kompetanseoppbygging i tiltaksapparatet innen samtlige helseregioner. Barn som utsettes for incest, omfattes av dette prosjektet.

Satsingsområder og resultatmål for prosjektperioden har vært følgende:

- Hver helseregion skal ha et miljø/nettverk som har kompetanse i forhold til seksuelle overgrep mot barn, og miljøet skal gi råd og veiledning samt drive undervisning for utdanningsinstitusjoner og aktuelle fagmiljø.
- Hver region skal styrke tjenestetilbudet innen barnevern, barnemedisin og barne- og ungdomspsykiatri for undersøkelse og behandling av barn som utsettes for seksuelle overgrep, og anbefalinger for etablering av et tilstrekkelig tilbud for fremtiden skal gis.
- Behovet for kompetansehevede tiltak rettet mot spesielle faggrupper skal avklares.
- Behovet for nasjonale funksjoner på fagområdet skal avklares.

Prosjektet videreføres fra 1. januar 2003 innenfor rammene av et annet prosjekt som også startet opp i 2000, Helsetjenester til psykisk traumatiserte. Både voksne og barn som har vært utsatt for incest, vil være omfattet av traumeprojektet. Det tas sikte på en omfattende kompetanseheving på kommunalt og regionalt nivå når det gjelder avdekking av bl.a. seksuelle overgrep, herunder også incest og behandlingstilbud innenfor primærhelsetjenesten så vel som spesialisttjenesten. En kartlegging utført innenfor rammene av traumeprojektet i 2001 viste at omtrent samtlige psykiatriske sykehus og poliklinikker hadde ofre for seksuelle overgrep til behandling. Det vil derfor være et mål innenfor traumeprojektet å øke tilgjengeligheten og kompetansen innen psykisk helsevern når det gjelder ofre for seksuelle overgrep, inkludert incestutsatte.

Linda Cathrine Hofstad (H): Vi vet at det likevel er et faktum at det er mange som står uten behandlingstilbud, spesielt tilbud om innleggelse.

Nå er det privatpersoner som har kommet på banen, deriblant incestutsatte som selv ønsker å etablere behandlingstilbud. Hvordan stiller statsråden seg til dette?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Ansvaret for å sørge for slike tjenester for denne gruppen ligger klart i forlengelsen av helselovgivningen og de regionale helseforetakene. Når det gjelder måten de sørger for disse tjenestene på, har helseforetakene betydelig frihet til å bestemme innenfor det som er faglig og økonomisk forsvarlig. Opptrappingsplanen for psykisk helse gir muligheter for å bygge ut tilbudet og skal innebære en utbygging av tilbudet, ikke for minst barn og unge med psykiske problemer. Det vil gjøre disse i stand til både å samarbeide med private og å bygge ut sitt eget tilbud.

Linda Cathrine Hofstad (H): Nå går ikke min bekymring bare på behandlingsplasser, men også på kompetansen på dette feltet.

Hva gjøres fra departementets side for å heve kompetansen på akkurat dette området?

Statsråd Dagfinn Høybråten: I mitt første svar gav jeg uttrykk for at vi har satset i inneværende år og i de to foregående år på et prosjekt som nettopp har hatt som siktemål kompetanseoppbygging i tiltaksapparatet i samtlige helseregioner. Dette arbeidet videreføres i det traumeprojektet som jeg viste til. Jeg er derfor helt enig med representanten Hofstad i at kompetanseheving i den generelle helsetjenesten og i psykiatrien, som har et ansvar for dette, fortsatt skal sikres gjennom denne type spesielle tiltak.

S p ø r s m å l 9

Fra representanten Olav Gunnar Ballo til helseministeren:

«I Skjervøy kommune er det planlagt boliger for psykiatriske pasienter i henhold til intensjonene i opptrappingsplanen for psykisk helsevern, men manglende statlige bevilgninger har gjort at prosjektet har måttet utsettes. Kommuner som har vært tidlig ute med sine planer, synes å komme dårlig ut fordi de selv må dekke utgiftene i mangel av midler fra opptrappingsplanen for psykisk helsevern.

Vil statsråden bidra til at kommuner som Skjervøy får dekket sine merkostnader?»

S p ø r s m å l 10

Fra representanten Audun Bjørlo Lysbakken til barne- og familieministeren:

«Tall fra fordelingsutvalget viser at organisasjoner som Juvente, Natur og Ungdom, Ungdom mot EU og Europeisk Ungdom vil miste store deler av sin statsstøtte som resultat av departementets forslag til forenkling av forskrift for tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. Endringene vil tilgodese store organisasjoner med mange passive medlemmer, som Søndagskoleforbundet og Indremisjonens barne- og ungdomsforening.

Hva er begrunnelsen for en slik prioritering fra statsrådets side?»

Presidenten: Disse spørsmålene er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 11

Frå representanten Åsa Elvik til fiskeriministeren:

«Fiskeridirektøren uttaler i høringsfråsegna si til dei føreslåtte driftsordningane i kystflåten at desse «vil i praksis kunne fungere som omsettelige kvoter ... Innføring av omsettelige kvoter i en eller annen form vil kunne ha utilsiktede konsekvenser både geografisk og med hensyn til flåtestruktur». Fiskeriministeren avviser i eit intervju med Bladet Vesterålen den 10. august at forslaget inneber omsettelege kvotar.

Korfor er statsråden og fiskeridirektøren usamde om dette?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 2

Inge Ryan (SV): «Mange reisende er misfornøyde med tilbudet på Nordlandsbanen. Det gjelder en rekke forhold. Ett av disse er manglende kapasitet, som fører til at bl.a. studenter ikke får plass når de skal reise i helgene. Et annet er stengte stasjoner, som fører til at passasjerer må vente ute i all slags vær. Et tredje forhold, som både reisende og ansatte mener er kritikkverdig, er de nye Agenda-togene, som ikke er funksjonelle.

Hva gjør statsråden for at Nordlandsbanen skal bli bedre for de reisende?»

Statsråd Torild Skogsholm: Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for neste år å øke kjøp av persontransporttjenester fra NSB med 88 mill. kr – en økning på 6,8 pst. – til 1 386 mill. kr. Dette kjøpsnivået vil gi grunnlag for gode og framtidsrettede persontogtilbud i hele landet – der vi har jernbane – i årene framover.

I forslag til rammeavtale om statlig kjøp av persontransporttjenester fra NSB for 2003-2006 som er lagt fram i St.prp. nr. 1 for 2002-2003, er det lagt til grunn at Nordlandsbanen trafikkeres med Agenda-tog på alle dagtogavganger både på delstrekninger og på gjennomgående tog. Nattog kjøres med lokomotiv og vogner på strekningen Trondheim–Bodø.

Hovedmarkedet på Nordlandsbanen utenom sommerseongen utgjør delstrekninger og undervegstrafikk. Fra og med 15. desember 2002 styrkes togtilbudet i dette markedet med økt frekvens og kortere reisetider.

Tilbakemeldingen fra kundene når det gjelder Agenda-togene, har vært at de er svært fornøyde med de nye togene på korte reiser, men at det på lengre reiser ikke er tilfredsstillende sittekomfort. For å bedre situasjonen har NSB iverksatt en rekke tiltak. En avdeling i Agenda-togsettene er allerede bygd om for å gi bedre avstand mellom stolene og mer bagasjeplass. I ett togsett vil det bli prøvemontert stoler av samme type som i Signatur-togene. Dette togsettet vil bli satt i trafikk på bl.a. Nordlandsbanen fra og med uke 46. Kundenes tilbakemelding vil avgjøre om dette skal gjøres i flere tog. Det arbeides også med å gi et utvidet servicetilbud til kundene som reiser med disse togene på Nordlandsbanen.

NSB har for liten kapasitet på fjerntogene på enkelte avganger fredag og søndag. I resten av uken er det stort sett ledig kapasitet på disse togene. Dersom kapasiteten skal økes i helgene, vil det også gi overkapasitet i resten av uken. Det vil derfor være meget kostbart å kjøpe flere tog som kun blir benyttet i helgene. Når kapasiteten er for liten, er det ikke bare studenter som opplever at det er en reduksjon i tilbudet. Ingen kunder avvises før toget er fullt, uansett om de er studenter eller ikke, men man vil ikke kunne få de høyeste rabattene på avganger med høyt belegg.

Når det gjelder åpningstidene på stasjonene, er disse relativt bra. Det er imidlertid et ønske om at alle vente-

rommene er åpne når nordgående nattog kommer fra Trondheim. Jeg er kjent med at NSB har gått sammen med Jernbaneverket for å se på mulige løsninger for å bedre tilbudet til kundene.

Presidenten: Presidenten minner om at svarene normalt skal holdes innenfor 3 minutter.

Inge Ryan (SV): Det var et grundig svar, og jeg er glad for at statsråden svarte såpass fyldig som hun gjorde.

Men jeg har et tilleggsspørsmål eller to. Det første går på dette med studenter. Vi får nemlig veldig mange henvendelser fra studenter som faktisk ikke kommer seg hjem i helgene, fordi de ikke har bil eller liknende. Er det ikke mulig å se for seg at man kan jobbe videre med å få en kapasitetsøkning på fredager og søndager? Jeg syns det er uholdbart at en del ungdommer som reiser f.eks. fra Trondheim, bl.a. fordi de skal være med på forskjellige ting i eget lokalsamfunn i helgen, skal oppleve at de ikke får sjansen til å reise hjem når de ønsker det.

Er det ikke mulig at statsråden både kan jobbe videre med dette og se om man ikke kan hekte på en vogn ekstra når det er helg, slik at flere studenter kan reise med toget?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg syns det er positivt at studenter ønsker å reise kollektivt. Det vil jeg aller først ha sagt.

Det representanten her er inne på, er en utfordring som NSB er klar over. Som jeg viste til i svaret mitt i stad, er NSB opptatt av å prøve å komme lenger i forhold til å kunne løse det, enten det er studenter eller andre som er de reisende. Jeg er opptatt av at vi fra vår side skal legge til rette for at det skal være mulig å kunne reise kollektivt for studenter. Det vi også må se på, er på hvilke strekninger dette behovet er. Jeg vil tro at det ikke nødvendigvis bare er strekningen Trondheim–Bodø, men at det er hele strekningen. Det er jo gitt en mulighet ved at man har valgt denne togtypen, og ved at man har hyppigere avganger som vil bedre dette.

Inge Ryan (SV): Et siste spørsmål, og det går på dette med jernbanestasjonene.

Jeg har full forståelse for at NSB rasjonaliserer, at man selger billetter på toget, og at man gjør dette så rimelig og effektivt som mulig. Men det er én ting jeg ikke har forståelse for, og det er at vi som bor langs denne linjen, ikke skal få komme inn på en jernbanestasjon midt på svarte natta og kunne få beskjed om at toget er to timer forsinket, og at det ikke skal kunne gå an å putte en tikkone på en kaffeautomat og ta en kopp kaffe mens man venter de to timene toget er forsinket. Flere steder blir man stående ute på perrongen. Jeg har sjøl stått og ventet på toget mellom kl. 3 og 5 i snøkalet, uten å vite når toget kommer. Når man har en jernbane med jernbanestasjoner, må det etter min mening gå an å jobbe for at de i hvert fall er åpne så man kan komme seg inn, og at det er en «plinging» eller noe sånt hvor det opplyses at toget i

dag er to timer forsinket. Er statsråden enig i at man bør jobbe etter det sporet?

Statsråd Torild Skogsholm: Det vil jeg si at jeg er veldig enig i.

Jeg vet at NSB er i kontakt med Jernbaneverket for å se på om det er mulige løsninger på dette. Det er klart at det aldri er hyggelig å måtte vente i to timer – det være seg dag eller natt – og kanskje spesielt ikke om natten. Dette er helt klart en utfordring for både NSB og Jernbaneverket, og det jobbes for å finne løsninger.

S p ø r s m å l 1 3

Inger S. Enger (Sp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Gjøvikbanen er viktig for persontransporten inn og ut av Oslo nordfra, den sørlige delen av banen også for godstransport til Bergen. Tidligere var det dobbeltspor hele strekningen fra Oslo S til Grefsen. En strekning på 300–400 meter er i det stille blitt gjort om til enkeltspor. Nå er det påbegynt arbeid for å bygge lokk og boliger over deler av strekningen. Det vil skape nye vansker for videre utvikling av Gjøvikbanen.

Hvordan harmonerer dette med Regjeringens uttalte satsing på kollektivtransport?»

Statsråd Torild Skogsholm: I forbindelse med bygging av Gardermobanen var det ikke mulig å beholde dobbeltsporet på Gjøvikbanen helt inn til Oslo Sentralstasjon. Løsningen hvor 300–400 meter av det ene jernbanesporet på Gjøvikbanen ble fjernet, ble derfor valgt på slutten av 1990-tallet ut fra en samlet kapasitetsvurdering.

Når det gjelder lokket som bygges over Etterstadskjæringen, ligger det så høyt over jernbanesporet at det ikke vil forstyrre togframføringen.

For øvrig kan jeg nevne at Gjøvikbanen er en av de togtrekningene som foreslås anbudsutsatt i 2004. Samferdselsdepartementet forventer at konkurranse på banestrekningen vil gi et mer kostnadseffektivt og bedre togtilbud for de offentlige midlene som i dag går til statlig kjøp av persontransport med tog fra NSB AS på Gjøvikbanen.

Så for å understreke det helt tydelig, er vi opptatt av kollektivtransport, og vi er opptatt av kollektivtransportløsninger på denne strekningen i dette området.

Inger S. Enger (Sp): Jeg takker for svaret, og jeg tillater meg å komme med noen tilleggskommentarer.

Når det gjelder dette med bygging av et lokk over jernbanen, tar riktignok lokket ikke noen plass, men piler er satt ned slik at det ikke går an å lage to spor der. Det er den siden av det.

At anbud løser noen problemer her, er vi muligens uenige om, men poenget er at Gjøvikbanen har blitt sulteføret over lang tid. Den er sprengt i rushtiden. Det passerer 60 tog der i løpet av et døgn. Det som er nevnt, viser at det ikke har vært satsing på denne banen. Det skal bli

en ny T-banering med en ny stasjon på Storo, og der er det heller ikke tatt hensyn til Gjøvikbanen i den grad det burde vært gjort. Vi vet at det bygges mange nye boliger på Grefsen, og at det også blir mange arbeidsplasser i dette området. Mitt spørsmål er da: Er ministeren enig i at vi risikerer at enkeltsporløsningen kommer til å virke styrende for framtidige prioriteringer?

Statsråd Torild Skogsholm: Vi er opptatt av at vi skal finne gode, varige løsninger når vi legger til rette for infrastrukturinvestering, også når det gjelder jernbanen. Det var det som ble gjort da Gardermoen ble bygd.

Jeg vil gjøre oppmerksom på at det ikke er et dobbeltspor til Gjøvik. Gjøvikbanen har ikke dobbeltspor hele veien. Dette er en enkeltsporet jernbane, og det må vi ta hensyn til. I dag går det ca. 50 tog i døgnet der, og det er rom for en ytterligere økning på det sporet. Den trafikken som går her, er slik representanten viser til, større enn den som går til Gjøvik. Det er også annen trafikk som går her. Vi er avhengig av mange andre ting enn de 300–400 meterne for å ha en god utnyttelse av kapasiteten på dette sporet.

Så vil jeg bare bemerke at ingenting er bedre enn om flere velger å reise med jernbanen på denne strekningen.

Inger S. Enger (Sp): Jeg takker igjen for svaret.

Det er hyggelig at ministeren vil at flere skal reise med jernbanen. I den tiden folk reiser, er kapasiteten sprengt, så det er i grunnen ikke noe svar. Vi er avhengig av gode, varige løsninger. I svaret til representanten Ryan sier ministeren at det er positivt å reise kollektivt. Det bør også gjelde Gjøvikbanen; man bør få mulighet til det.

Statsråden, som også er øverste leder for Jernbaneverket, har veldig mye makt. Gjøvikbanen er 100 år i år. Jeg skulle ønske at statsråden hadde en bedre gave til jubelanten enn å sende den skrantende toglinjen ut på anbud. Vil statsråden gripe inn og sørge for å sikre at vi får tilbake dobbeltsporet, som helt riktig aldri har gått lenger enn til Grefsen, slik at vi får framtidige utviklingsmuligheter for denne banen?

Statsråd Torild Skogsholm: Dette er en generell utfordring. Uansett transportmiddel har vi i rushtiden problemer i forhold til kapasiteten, vel å merke i byområder og spesielt i hovedstadsområdet. Dette er en utfordring man må leve med. Utfordringen for oss er ganske riktig å legge til rette slik at vi finner gode transportløsninger og får utnyttet kapasiteten over tid. Hvis det vil være nødvendig å øke kapasiteten for at vi skal finne bedre løsninger på Gardermobanen, så vil dette bli gjort, og det vil bli sett i en helhetlig sammenheng med alle infrastrukturutfordringene knyttet til jernbanen rundt Oslo.

S p ø r s m å l 1 4

Presidenten: Dette spørsmål, fra representanten Torstein Rudihagen til kommunal- og regionalministeren, vil bli besvart av sosialministeren som rette vedkommende.

Torstein Rudihagen (A): Allerede i utjamningsmeldinga, St.meld. nr. 50 for 1998-99, var problemstillingen med asylsøkere og andre som ikke kan få full pensjon i folketrygden på grunn av for kort botid i Norge, beskrevet. Her var det også forslag til tiltak for å rette opp denne skjevheten. Regjeringen har ennå ikke fulgt dette opp. Sosialhjelpen blir et nødvendig varig tilskudd til livsopphold. Kommunene får en økonomisk belastning. Hva vil Regjeringen nå gjøre for at de menneskene det gjelder, kan få pensjonsrettigheter?

Statsråd Ingjerd Schou: Som påpekt i spørsmålet, vil personer med kort botid i Norge få liten eller ingen pensjon fra folketrygden. Det sikkerhetsnettet vi har i Norge i dag for disse tilfellene, er bare stønad til livsopphold etter lov om sosial omsorg. Jeg er enig i at det er uheldig at denne gruppen ofte blir avhengig av varig sosialhjelp. Sosialhjelp er etter min mening best egnet som et midlertidig tiltak.

Av denne grunn vurderer departementet å innføre en supplerende stønadsordning for eldre og uføre med liten eller ingen pensjon fra folketrygden. En slik ordning vil kunne sikre periodiske ytelser uten å måtte gå til sosialkontoret, samtidig som det kommunale sosialhjelpsapparatet vil avlastes.

Departementet arbeider således med saken og de ulike forhold knyttet til denne, og vil komme tilbake til Stortinget med dette.

Torstein Rudihagen (A): Takk for det.

Det som sosialministeren no seier, er jo det som ulike statsråder og departementsfolk har svarta gjennom mange år. Dette er ei sak som kommunane har jobba for i ti års tid, og då utjamningsmeldinga kom i 1999, uttalte regjeringa at personar med stutt butid i Noreg bør få ekstra yting frå ei ny stønadsordning, med grunnlag i ei særlov. Det gjekk iallfall sosialkomiteens fleirtal inn for. Men tida er gått, og det er jo kommunane som får problema. Seinast i februar retta faktisk òg NRK Dagsrevyen søkjet mot dette, og då bekrefta statssekretær Kaldheim at dette var ei mangelfull ordning, og at ein skulle sjå nærare på dette fram mot statsbudsjettet for 2003. Eg har ein papirbunke som viser korrespondansen mellom Kommunenes Sentralforbund og Kommunaldepartementet og Sosialdepartementet, og det same svaret har vore gitt, så no etterlyser eg handling i staden for utgreiing.

Statsråd Ingjerd Schou: Departementet arbeider med saken, og det gjør vi grundig og skikkelig. Det er flere forhold som må utredes og også vurderes, bl.a. det som går på utforming av en supplerende stønadsordning i forhold til de eksisterende trygdeordningene. Det går også på forhold knyttet til eksport og eventuelt adgang til å ta med seg en slik ytelse ut av landet. Derfor arbeider vi med saken og vil også komme tilbake til Stortinget.

Torstein Rudihagen (A): Ja, takk for det. Men eg trur eg vil utfordre sosialministeren på eit tidspunkt for når ho vil kome attende, for no begynner jo dette å spisse

seg litt til, ikkje minst er det ein del kommunar som no vestrar seg for å ta imot nye asylsøkjjarar. Mange av dei er over 67 år, og veldig mange vil iallfall ikkje få ei butid som gjer at dei får pensjonsrettar. Då må dei, som sosialministeren sjølv seier, leve på sosialstønad som eit supplement til den vesle trygda dei eventuelt får. Eg vil understreke at sosialstønad ikkje skal vere av varig karakter, men her blir altså ein god del menneske tvinga til å leve på sosialstønad i ein 10–25 årsperiode. Ein ting er at dette er ei kommunal overlasting, men eg synest det på ein måte er litt uverdig overfor dei menneska dette gjeld, at ein gjennom denne ordninga faktisk er med og deler opp til eit A-lag og eit B-lag. Så no må eg oppfordre sosialministeren til å kome i mål med denne saka så fort råd er, for det er utilfredsstillande stadig å få svar om at dette er under utgreiing, og at saka skal kome til Stortinget. Vi var lova dette seinast i 2003-statsbudsjettet. Det er ikkje skjedd.

Statsråd Ingjerd Schou: Jeg er i grunnen enig med representanten. Saken skal vi tilbake til Stortinget med, og jeg forstår også at representanten er utålmodig. Spørsmålet ble jo, som det er vist til her, tatt opp i utjevningmeldingen som kom i 1999. Jeg skal også få minne representanten fra Arbeiderpartiet om at Stoltenberg-regjeringen gjennom sitt halvannet år ikke kom lenger i denne saken enn å varsle en utredning i Langtidsprogrammet 2002–2005.

Det er veldig nødvendig å gjøre et skikkelig og ordentlig arbeid. Det er vi i gang med, og så vil Stortinget få en tilbakemelding.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 1.

S p ø r s m å l 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til finansministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla følgjande spørsmål til kommunal- og regionalministeren: «Mange kommunar brukar mykje tid og ressursar på å framskaffa eigedomsopplysningar, m.a. til eigedomsmeklarar. Denne tenesta har kommunane etter gjeldande lovverk ikkje høve til å ta seg betalt for. I ei tid der kommunal økonomi er sterkt pressa, kan ei slik gratisteneste synast noko underleg.

Vil statsråden ta initiativ for å endra forskriftene slik at kommunane kan få dekt dei faktiske utgiftene dei har med slike saker?»

Statsråd Erna Solberg: Det følger av offentlighetsloven at kommunene ikke har anledning til å kreve gebyr for utlevering av eiendomsopplysninger. Bakgrunnen for dette er hensynet til åpenhet i forvaltningen. Opplysninger om fast eiendom skal være fritt tilgjengelige, og da særlig for eieren og andre direkte berørte.

Ved forskrift til offentlighetsloven kan det allikevel vedtas at det kan tas gebyrer. Forskriften skal godkjennes av Justisdepartementet. Kommunal- og regionaldepartementet vurderte i 2000 å forskriftsfeste en begrenset adgang til å kreve gebyr, og et utkast ble i samråd med Justisdepartementet sendt på høring. Forskriften ble imidlertid ikke vedtatt, fordi departementet kom til at en slik forskrift kunne bryte med viktige hensyn til offentlighet. Kommunene ble i april 2001 orientert om dette resultatet. I høringsrunden påpekte Justisdepartementet at gebyr bare ville kunne kreves for direkte utgifter for kopiering. Arbeidsinnsats i kommunene kan ikke dekkes. Et gebyr vil derfor ikke kunne kreves for en vesentlig del av det som er de kommunale utgiftene med dette arbeidet, og sannsynligvis vil inntektene ved det neppe dekke kostnadene ved den enkelte handling, men kanskje være dyrere å drifte enn det man ville fått for den enkelte kopien av dokumentene.

Offentlighetslovutvalget ble opprettet i desember 1999 og skal vurdere offentlighetsprinsippet i forvaltningen. Jeg mener det vil være mest hensiktsmessig å avvente utvalgets konklusjoner før spørsmålet om gebyr for kopiering og utlevering av opplysninger om fast eiendom eventuelt blir tatt opp igjen.

Jeg har lyst til å understreke at når søkeren her påpeker at eiendomsmeglerne skal få eiendomsopplysninger, er det som oftest på vegne av eierne som eventuelt skal selge sine boliger. Det er primært den gruppen som har vært for at det skal være åpenhet og tilgjengelighet knyttet til disse opplysningene. Eiendomsmeglerne etterspør i sjelden grad eiendomsopplysninger hvis ikke de har oppdrag på vegne av eierne.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er ei kjend sak at kommunane no slit med dei oppgåvene dei har, ut frå dei midlane som er til disposisjon. Kutt i tenester er i dag tema i alle lokalsamfunna, og skule og omsorg blir ramma. Då synest det underleg at kommunane ikkje skal kunna ta betaling for tenester som dei påviser at dei både har stort arbeid med og i tillegg har dokumenterte utgifter med. Det er òg slik at i det høyringsutkastet som var ute i kommunane, var det lista opp ei lang rekkje med dokument der departementet føreslo at ein kunne ta betaling.

Mitt spørsmål til statsråden er: Synest ikkje statsråden òg at det er underleg at dei ikkje kan ta seg betalt?

Statsråd Erna Solberg: Det offentlige har en rolle når det gjelder å ha opplysninger lagret om folks eiendomsforhold. I veldig stor grad er dette opplysninger som eiere betaler for i det øyeblikket man lagrer disse opplysningene, f.eks. gjennom relativt store gebyrer knyttet til tinglysning og gebyrer knyttet til transaksjoner av eiendommer. Jeg vil minne om at ved enhver eiendomstransaksjon svares det i dag en dokumentavgift på 2,5 pst. av eiendomsverdien. Det er ikke slik at det offentlige ikke får betalt for å lagre eller for eiendomsopplysninger generelt sett.

Som jeg nevnte i mitt svar, er eiendomsmeglerne pålagt å innhente en rekke opplysninger fra kommunen i forbindelse med salg av eiendom. Vi kan alltid diskutere hvem som burde hatt inntekter og om det er riktig eller ikke, men jeg tror det riktige tidspunktet for å foreta en fornyet vurdering – siden den forrige regjeringen for knapt et år siden vedtok ikke å gå videre på dette spørsmålet – vil være når Offentlighetslovutvalget er ferdig med sin behandling.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Kommunalministeren er kjend som ein statsråd med sterke meiningar når det er noko ho er for. Det synest då noko merkeleg at ein statsråd som er så oppteken av at kommunane skal redusere sine utgifter, ikkje gir noko signal om høve for kommunane til å sikra seg meir inntekter i denne tida. Kommunane påviser både fleire timars arbeid og dokumenterte utgifter.

Det minste ein iallfall kunne venta av kommunal- og regionalministeren, var at ho når dette utvalet har kome noko lenger, kunne signalisera at ho vil stå for ei anna fordeling mellom stat og kommune enn det som er tilfellet no. Ho har sjølv vist vegen: dokumentavgifta. Eg håpar at ho følgjer det opp.

Statsråd Erna Solberg: Jeg er enig med spøreren i at dette ikke bare må ses i lys av de kommunale utgifter som dekkes, men også i lys av hvor mye huseiere, huskjøpere og folk som skal komme seg inn i boligmarkedet, faktisk skal betale av transaksjonskostnader i forhold til det å få seg en bolig. I dag er det en høy dokumentavgiftsbetaling, det er tinglysning på alle dokumentene, og vi betaler også store gebyrer til eiendomsmeglerselskapene for å gjøre disse tjenestene. Der er det heldigvis blitt mer konkurranse de senere årene, slik at man bedre kan velge produkt.

Men jeg er opptatt av at dette i så fall ikke er noe man bare kan analysere ut fra kommunenes behov for dekning av inntekter, men også ut fra hvilket valg av modeller man har i forhold til hvor mange flere utgifter vi skal belaste boligkjøpere og boligselgere med. For det er jo faktisk slik at selv om spøreren stiller spørsmål om eiendomsmeglerens innhenting, så er det en jobb de gjør på vegne av en selger. De utgiftene vil bli overbelastet og gjøre boligkjøp i Norge enda dyrere enn det er.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 15.

S p ø r s m å l 1 5

Lena Jensen (SV): Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Avisen Nordlys' oppslag 8. oktober 2002 viser at to eiere av ni asylmottak tok ut 7,7 mill. kr i utbytte av drift av mottakene.

Mener statsråden at dette er en forsvarlig bruk av skattebetalernes penger, og vil statsråden heller vurdere å sikre kvaliteten i mottakene fremfor å basere anbudspolitik-

ken på «billigste» anbud, med slike konsekvenser som vi her har fått eksempler på i Troms og Finnmark?»

Statsråd Erna Solberg: La meg først få lov å peke på at så lenge staten ikke driver mottakene sine selv, kan vi ikke velge om vi vil konkurranseutsette drift av mottak eller ikke. Gjennom EØS-avtalens regler om offentlige kjøp er vi pålagt å konkurranseutsette mottaksdrift. Tilbud innhentes gjennom annonsering i et nærmere bestemt geografisk område, f.eks. innenfor et fylke eller et større område hvis det er nær en fylkesgrense. De tilbudene som kommer inn, skal vurderes etter pris, kvalitet og andre forhold som er spesifisert i konkurransegrunnlaget. Det er altså ikke bare det billigste anbud, det er også et kvalitetskrav spesifisert i det grunnlaget man har for konkurransen når man legger ut et anbud. Ved valg av leverandør skal det tas sikte på å komme frem til et mest mulig fordelaktig kjøp for staten.

Derimot er det opp til staten å bestemme hva som skal kreves av standard og kvalitet. Vi vurderer derfor fortløpende innholdet i driftsreglementet, som regulerer hvilket tilbud som skal gis i mottak. Jeg vil presisere at det er viktig at vi hele tiden etterprøver om tilbudet faktisk er godt nok.

Når dette er sagt, er det til enhver tid fastsatte krav til hvilken kvalitet tilbudet i mottaket skal ha. Det er UDI som kjøper av tjenester, som definerer kvaliteten på tilbudet. Hvis tilbudet som er kommet inn tilfredsstiller de kravene som er fastsatt, må UDI velge det billigste tilbudet.

I neste omgang må UDI følge opp driftsoperatøren og påse at han faktisk leverer de tjenestene han har forpliktet seg til, og at kvaliteten er som beskrevet. Fordi kravene til mottaksdrift er blitt tydeligere, gjør konkurranseutsetting det lettere for UDI å etterprøve om de kravene man har stilt, faktisk innfris.

Konkurranseutsetting av mottak innebærer at staten inngår kontrakt med den som kan levere et best mulig tilbud til en best mulig pris. Fordi dette er kjøp og salg av tjenester, må vi akseptere at en selger faktisk har fortjeneste. Det er faktisk heller ikke problematisk for meg så lenge tilbudet som gis i mottak, tilfredsstiller de krav som stilles, og så lenge vi kan oppleve, som vi gjør på mottakssiden, at vi har en langt bedre utvikling når det gjelder prisen der, enn det den generelle prisstigningen de senere årene tilsier. Vi får altså mer for pengene på mottaksdriften enn det man fikk tidligere, nettopp gjennom å ha brukt anbud.

Avslutningsvis vil jeg nevne at vi nå arbeider med en større grad av differensiering av mottaksapparatet. I tiden fremover kan det være aktuelt å kreve bedre kvalitet i forbindelse med noen avtaler som gjelder en form for kompetansemottak, som har mer varige og bedre kontrakter enn det som er tilfellet i dag, og samtidig legge listen noe lavere for andre avtaler, som et ledd i den differensieringen av mottaksapparatet vi har, hvor vi nærmere søker å gi et tilbud som passer til vårt behov for å gi et godt tilbud, men også for å gi et tilbud som ikke virker ekstra tiltrekkende på grunnløse asylsøkere.

Lena Jensen (SV): Jeg takker for svaret. Men er det ikke statsrådets politikk at et mottak må plasseres som et viktig ledd i integreringsarbeidet, at man har en langsiktig tenkning både når det gjelder kompetanse og integrering?

Det dreier seg her om at to eiere av ni asylmottak tok ut 7,7 mill. kr i skattefritt utbytte. Mitt spørsmål går på kvalitetskravene som statsråden stiller til disse mottakene. Er det ikke slik at det ikke er småpenger det er snakk om? Og selv om statsråden argumenterer med at man har fått et bedre tilbud og flere mottak for mindre penger, og at man dermed har fått kvalitet ut av pengene, hvordan kan hun hevde at dette er riktig?

Statsråd Erna Solberg: Jeg vil få lov å rette opp en misforståelse. Det finnes ikke noe som heter «skattefritt utbytte» i Norge. Det betales 28 pst. skatt på all kapitalavkastning i Norge, også utbytte, i de selskapene som produserer her.

For det andre er det altså slik at vi stiller kvalitetskrav ved etableringen av mottak. Vi differensierer mellom ulike typer mottak, deretter legger vi det ut på anbud. Så skal man tilfredsstille kvalitetskravene, og UDI skal etterprøve at kvalitetskravene er tilfredsstilt. Så blir det altså konkurranse mellom de selskapene som leverer. Grunnen til at de kan levere forskjeller i kvalitet, kan f.eks. være at noen har eiendomslokaliteter som er billigere enn det andre har. Det skyldes ikke bare typen hus, altså at det er lavere kvalitet på husene, men det kan faktisk være at bygningene er eldre, at de er avskrevet, at man faktisk har kostnader som gjør at man legger inn lavere eiendoms-kostnader. Det betyr ikke at spørsmålet om å ha utbytte i et slikt selskap, bare er et spørsmål om kvaliteten på det tilbudet som leveres. Det kan like gjerne være at man har en billigere drift som ikke f.eks. dreier seg om personalet.

Lena Jensen (SV): Jeg takker for svaret.

Mitt spørsmål er da: Mener statsråden – jeg vil gjenta det jeg tok opp i starten – at 7,7 mill. kr i utbytte på ni mottak er en god politikk når det gjelder mottakene man har i Norge?

Mitt neste spørsmål til statsråden er: Ser statsråden mottakene som et viktig ledd i integreringsarbeidet og den langsiktige tenkningen omkring integreringspolitikk?

Statsråd Erna Solberg: Noen mottak er en viktig del av integreringsarbeidet – ikke alle. Når vi nå har et differensiert mottakstilbud, er det fordi man ikke skal starte på en integreringsfase når man har åpenbart grunnløse søknader, og altså raskest mulig skal behandles og returneres. Derfor går det ikke an å si generelt at mottak i Norge skal være basert på integrering. Det har vi altså endret som struktur, fordi asylsøkernes bakgrunn og sannsynlighet for å bli har endret seg de senere årene.

Noen mottak skal være en god start på integreringsarbeidet fremover. Men det henger ikke sammen med hvor mye penger de som driver mottakene, tjener på det. Det er bare SV som kan tenke på den måten at fordi noen tje-

ner penger på å drive noe, må kvaliteten være dårlig. Jeg mener derimot at det er helt ulike driftsmuligheter som gjør at man kan tjene penger eller ikke tjene penger. For eksempel er det billigere i en del distrikter, fordi alternativkostnaden på eiendom er lavere. Det gjør at noen mot-tak i distriktene vil ha lavere leiekostnader, som altså gjør at de kan komme ut med et lavere anbud og likevel tjene penger. Det synes jeg er positivt i distriktpolitisk øyemed. Derfor vil det også være noen som tjener penger

i den prosessen, og det er nødvendig for at noen skal stille opp.

Presidenten: Sak nr. 3 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r . 4

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 13.05.
